БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№25 (772)

3 ФЕВРАЛЬ ЯКШАНБА 1957 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН

Маҳаллий Советларга сайлов даврида оммавий-сиёсий ишларни кучайтирайлик

Республикамизда меҳнаткашлар депутатлари область, шаҳар, район, посёлка ва қишлоқ Советларига сайлов ўтказиладиган кун яқинлашмоқда. Шонли ишчиларимиз, колхозчи деҳқонларимиз, меҳнаткаш интеллигенциямиз — бутун ўзбек халқи маҳаллий Советларга бўладиган сайловни сиёсий активлиги ва меҳнат ғайрати ғоят юксалган бир шароитда кутиб олмоқда.

Республикамиз меҳнаткашлари КПСС XX съезди қарорларини амалга ошира бориб, халқ хўжалигининг ҳамма соҳаларида катта муваффақиятларга эришдилар. Пахта тайёрлаш давлат плани ошириб бажарилганлиги учун республикамиз иккинчи марта Ленин ордени билан мукофотланди. Республикамиз қишлоқ хўжалиги новаторларидан 201 кишига Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган юксак унвон берилди, 15 минг 704 киши Совет ҳукуматининг орден ва медаллари билан мукофотланди. Ўзбек халқи бу юксак шарафга ўз қаҳрамонона меҳнати билан эришди.

КПСС Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Никита Сергеевич Хрущчев республикамизга Ленин ордени топширатуриб, ўзбек халқи бу мукофотга ўз меҳнати билан, ўзбек пахтакорларининг меҳнати билан муяссар бўлди, деб айтди. Ҳақиқатан ҳам бизда меҳнат, меҳнаткаш инсон, унинг фидокорона меҳнати ана шундай юксак қадрланади.

Областимиз меҳнаткашлари бутун халқимиз сингари маҳаллий Советларга бўладиган сайловни меҳнат соҳасида янгидан-янги ғалабалар билан кутиб олиш учун курашмоқдалар.

Маҳаллий Советлар сайловига тайёргарлик тобора авж олиб бораётган ҳозирги кунда агитпунктларнинг ишини жонлантириб юбориш, барча турдаги оммавий-сиёсий ишларни қизитиб юбориш керак. Партия ташкилотларининг маҳаллий Советларга сайлов кампанияси давридаги муҳим вазифаси — бутун агитация ишини муайян мақсадга қаратишдан, уни турмуш билан, хўжалик ва маданий қурилишнинг конкрет вазифалари билан чамбарчас боғлаб ўтказишдан иборатдир. Партия ташкилотлари сиёсий агитация ишини шундай ташкил қилсинларки, токи у кишиларимизни қизиқтираётган барча масалаларга тўла жавоб бера олсин, турмушимизнинг ҳамма соҳаларида ишнинг муваффақиятини таъминлашга амалий таъсир кўрсатсин. Энг муҳими шундаки, партия ташкилотлари олиб бораётган оммавий-сиёсий ишлар ҳар бир кишига ўз таъсирини ўтказсин, унинг маънавий ҳаётини бойитсин, кучига куч, ғайратига ғайрат қўшсин.

Областимиздаги кўп партия ташкилотлари аҳоли ўртасида сайлов олди оммавий-сиёсий ишлари олиб боришни ўзларининг энг муҳим вазифаси деб билиб, сайловчилар ўртасида сиёсий агитацияни тобора қизитмоқдалар. Янгийўл район партия комитети аҳоли ўртасида сайлов олди сиёсий агитацияси олиб боришга анча дуруст раҳбарлик қилмоқда. Районда ташкил этилган юзлаб агитпунктлар учун қулай бинолар ажратилган, улар турли плакат, алвон, Ватанимиз ва республикамиз экономикасининг тинмай юксалиб бораётганлигини кўрсатувчи диограммалар ва бошқа турли кўргазмали агитация воситалари билан жиҳозланган. Район партия комитети агитколлективларнинг ишини янада яхшилаш мақсадида агитаторлар, агитпункт мудирлари, колхоз партия ташкилотлари секретарлари ва кутубхона мудирларининг инструктаж йиғилишларини тез-тез ўтказиб туради. Райондаги Ворошилов номли колхозда тузилган агитпункт аҳоли ўртасида олиб бориладиган оммавий агитация ишининг чинакам марказига айланган. Агитпункт қошида асосан ўқитувчилардан иборат 34 кишилик агитаторлар группаси тузилган. Булар ўтган сайловлар вақтида оммавий-сиёсий иш олиб боришда бой тажриба орттирган агитаторлардир. Агитаторлардан Азимов, Саидов ва Тўрақулов ўртоқлар ўз сайловчилари билан КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми қарорлари, маҳаллий Советларга сайлов низоми тўғрисида, 1957 йилда пахтакорлар олдида турган вазифалар тўғрисида бир қанча қизиқарли суҳбатлар ўтказдилар. Областдаги бошқа кўпгина районлардаги бошланғич партия ташкилотлари ҳузурида ташкил этилган агитпунктларга уюшган кўп сонли агитаторлар ҳам аҳоли ўртасида оммавий агитацияни ҳар тарафлама кучайтириб юбордилар.

Лекин агитация ишининг савияси ҳамма ерда бирдек юксак даражада бўлмоқда, оммани қизиқтираётган барча масалалар эътиборга олинган ҳолда хўжалик ва маданий қурилиш вазифалари билан боғлаб олиб борилмоқда, деб бўлмайди.

Бекобод шаҳар партия комитети ва унинг пропаганда ва агитация бўлими сайловолди сиёсий агитация ишларига ҳалигача тўла киришгани йўқ. Шаҳар партия комитети бошланғич партия ташкилотлари ҳузуридаги агитколлективлар ишига етарли раҳбарлик қилмаётир. Агитаторлар сайловчилар ўртасида чинакам жонли иш бошлаганлари йўқ. Улар учун қизиқарли лекция ва суҳбатлар ташкил этилмаётир.

Бўлиб ўтаётган шаҳар ва район партия конференциялари кўп партия ташкилотлари сайлов олди оммавий-сиёсий ишларини ҳали чинакам йўлга қўймаганликларини қайд қилиб ўтмоқда. Бирқанча районларда бу соҳада кабинетдан чиқмай кўрсатмалар беришдан, қоғозбозлик қилишдан нари ўтилмаган, агитпунктлар иши қизитиб юборилмаган.

Кенг аҳоли ўртасида олиб бориладиган оммавий-сиёсий ишларга етарли баҳо бермаслик фактларига, бу ишдаги ҳар қандай қоғозбозлик, расмиятчиликка дарҳол барҳам бермоқ керак. Омма орасида олиб бориладиган сиёсий ишга етарли баҳо бермаслик ҳар бир партия ташкилотига, ҳар бир коммунистга юклаб қўйилган энг биринчи вазифани бажармаслик демакдир.

Коммунистик партия совет кишиларининг турмушини яхшилаш йўлида жонли, актив иш олиб боришни, бу иш меҳнаткашларни жонажон партиямиз теварагига тағин ҳам яқинроқ жипслаштирадиган бўлишини талаб қилади.

Партия ташкилотлари меҳнаткашлар оммаси ўртасида ҳозирги сиёсатнинг ҳаммани қизиқтираётган масалаларига доир, турмушнинг ўзи қўяётган ҳамма масалаларга доир докладлар, лекциялар ва суҳбатларни мунтазам равишда ўтказиб туришлари керак. Ўз тарихини актив равишда яратаётган совет кишилари бўлаётган воқиаларга пассив томошабин бўлиб қарайолмайдилар, улар мамлакат ичида ҳам, чет элларда ҳам бўлаётган воқиалар тўғрисида ҳар кун тўла хабардор бўлиб туришни истайдилар. Партия ташкилотларимиз коммунистларни ва кенг партиясиз оммани олға томон боришимизга халақит бераётган нарсаларнинг ҳаммасига қарши муросасиз курашиш руҳида, доим ҳушёр бўлиб туриш руҳида тарбиялашлари керак.

Коммунистик партия тарбия қилиб ўстирган совет кишилари ҳар сафар бўлгани сингари маҳаллий Советларга бўладиган бу сайловда ҳам коммунистлар билан партиясизлар блоки кандидатлари учун якдиллик билан овоз берадилар. Сайлов партия, ҳукумат ва халқ бирлигининг яна бир порлоқ намойишига, чинакам халқчил социалистик демократиямизнинг ҳаётий кучини кўрсатадиган байрамга айланади.

МОЛОТОВ НОМИДАГИ ГОРЬКИЙ АВТОМОБИЛЬ ЗАВОДИ

Завод директори ўртоқ Н. В. САЗАНОВГА
КПСС партия комитетининг секретари ўртоқ М. С. ГОРЕВГА
Завод касаба союз комитетининг раиси ўртоқ М. В. МАКСИМОВГА

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети Молотов номидаги Горький автомобиль заводининг ишчиларини, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларини заводнинг ишга туширилганига 25 йил тўлиши муносабати билан табриклайдилар. Горький автомобиль заводи мамлакатнинг етакчи корхоналаридан биридир. Бу завод ишга тушганидан бери ўтган вақт ичида 2,5 миллиондан кўп юк автомобиллари ва енгил автомобиллар ишлаб чиқарди ҳамда бу билан мамлакат халқ хўжалигининг иқтисодий тараққиётига катта ҳисса қўшди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети ишонч билдирадиларки, ўз ишида катта меҳнат муваффақиятларига эришган Горький автомобиль заводи коллективи олтинчи беш йилликда ишлаб чиқариш техника даражасини юксалтириш ва халқ хўжалигни мукаммал автомобиллар билан таъминлаш соҳасида ўз олдида турган вазифаларни бундан буён ҳам шараф билан бажаради.

КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари Н. ХРУШЧЕВ

СССР Министрлар Советининг Раиси Н. БУЛГАНИН

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Ж. Оймурзаевга ва А. И. Бегимовга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби» деган фахрий унвон бериш тўғрисида

Адабиёт ва санъат соҳасидаги катта хизматларини ҳисобга олиб ва Қорақалпоғистон санъати ва адабиётининг Тошкент шаҳридаги декадаси муносабати билан қуйидаги ёзувчиларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби» деган фахрий унвон берилсин:

1. **Оймурзаев** Жўлмурзага.
2. **Бегимов** Асан Изимовичга.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ш. РАШИДОВ.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ж. ИЛҲОМОВА.

1957 йил, 2 февраль
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Б. Д. Қаменевга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби» деган фахрий унвон бериш тўғрисида

Қорақалпоғистон совет санъатини ривожлантириш ишидаги катта хизматлари учун ҳамда Қорақалпоғистон санъати ва адабиёти декадаси муносабати билан Станиславский номидаги қорақалпоқ театрининг рассоми **Борис Дмитриевич Каменевга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби» деган фахрий унвон берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ш. РАШИДОВ.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ж. ИЛҲОМОВА.

1957 йил, 2 февраль
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

А. Дабиловга, С. Нурумбетовга ва Қ. Тожибоевга «Ўзбекистон ССР халқ ҳофизи» деган фахрий унвон бериш тўғрисида

Совет санъатини ривожлантиришдаги ғоят катта хизматларини ҳисобга олиб ҳамда Қорақалпоғистон санъати ва адабиётининг Тошкент шаҳридаги декадаси муносабати билан қуйидаги шоирларга «Ўзбекистон ССР халқ ҳофизи» деган фахрий унвон берилсин:

1. **Дабилов** Аббосга.
2. **Нурумбетов** Содиқга.
3. **Тожибоев** Қурбонбойга.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ш. РАШИДОВ.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ж. ИЛҲОМОВА.

1957 йил, 2 февраль
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Қорақалпоғистон АССР санъат ходимларига «Ўзбекистон ССР халқ артисти» деган фахрий унвон бериш тўғрисида

Қорақалпоқ совет санъатини ривожлантириш ишидаги катта хизматлари учун ҳамда қорақалпоқ санъати ва адабиёти декадаси муносабати билан қуйидагиларга «Ўзбекистон ССР халқ артисти» деган фахрий унвон берилсин:

1. **Мамутов** Йўлдош — Станиславский номидаги қорақалпоқ театрининг артисти.
2. **Петросова** Елизавета Артемовна — Ўзбекистон давлат филармониясининг балетмейстери.
3. **Сеитов** Реимбой — Станиславский номидаги қорақалпоқ театрининг артисти.
4. **Сапарғалиев** Абдулла — Станиславский номидаги қорақалпоқ театрининг артисти.
5. **Халимов** Олим — Декаданинг бадиий раҳбари.
6. **Шерозиева** Гулхон — Станиславский номидаги қорақалпоқ театрининг артисти.
7. **Шарипов** Йўлдош — Станиславский номидаги қорақалпоқ театрининг артисти.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ш. РАШИДОВ.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ж. ИЛҲОМОВА.

1957 йил, 2 февраль
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Қорақалпоғистон АССР санъат ходимларига «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист» деган фахрий унвон бериш тўғрисида

Қорақалпоқ совет санъатини ривожлантириш ишидаги катта хизматлари учун ҳамда Қорақалпоғистон санъати ва адабиёти декадаси муносабати билан қуйидагиларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист» деган фахрий унвон берилсин:

1. **Отамуротова** Орзигул — Қорақалпоғистон АССР Маданият министрлиги Радиоинформация бошқармасининг артисти.
2. **Олланазаров** Туреш — Станиславский номидаги қорақалпоқ театрининг бош режиссери.
3. **Давлетова** Ўразгул — Станиславский номидаги қорақалпоқ театрининг артисти.
4. **Зарипов** Зоит — Станиславский номидаги қорақалпоқ театрининг артисти.
5. **Қорабоева** София Дускалиевна — Станиславский номидаги қорақалпоқ театрининг артисти.
6. **Матёқубова** Қолбека — Қорақалпоғистон АССР Маданият министрлиги Радиоинформация бошқармасининг артисти.
7. **Матжонов** Мадрейм — Станиславский номидаги қорақалпоқ театрининг артисти.
8. **Назаров** Паттох — Тошкент давлат консерваториясининг старший ўқитувчиси.
9. **Насимов** Мардон — Ўзбекистон Давлат филармонияси симфоник оркестрининг дирижери.
10. **Собирова** Олтин — Бердах номидаги қорақалпоқ филармониясининг солисткаси.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ш. РАШИДОВ.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ж. ИЛҲОМОВА.

1957 йил, 2 февраль
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

А. И. Қарапетовни Ўзбекистон ССР Олий Советининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлаш тўғрисида

Туғилган кунига 50 йил тўлиши муносабати билан, кўп йиллик самарали ишлари учун меҳнаткашлар депутатлари Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари **Артем Иванович Карапетов** Ўзбекистон ССР Олий Советининг Фахрий Ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ш. РАШИДОВ.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ж. ИЛҲОМОВА.

1957 йил, 2 февраль
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Қорақалпоғистон санъати ва адабиёти декадаси муносабати билан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига мувофиқ, декада қатнашчиларидан 159 киши Ўзбекистон ССР Олий Советининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотланди. (ЎзТАГ).

Москва областига Ленин ордени топширилди

Союзлар Уйининг Колонна зали байрам тусида безатилган. Бинонинг фасадига: «Орденли Москва областининг қишлоқ хўжалик меҳнаткашларига қизғин салом!» деган сўзлар ёзилган. 1 февралда пойтахт области қишлоқ хўжалигининг энг яхши кишилари, саноат корхоналари ва илмий муассасаларнинг вакиллари билан зал лиқ тўлди. Улар меҳнаткашлар депутатлари Москва область Совети билан КПСС область комитетининг Москва областига Ленин ордени топширилишига бағишланган қўшма тантанали мажлисига келганлар. Бу ерда Москва области билан мусобақалашиб келаётган Киев областининг вакиллари, Ўзбекистон ССР, Воронеж, Рязань области ва мамлакатнинг бошқа областларидан келган меҳмонлар ҳам бор. Бу ерда тўпланганлардан кўпчилигининг кўкрагида Социалистик Меҳнат Қаҳрамони олтин медаллари, орденлар ва далаларда ҳамда чорвачилик фермаларида қилинган аъло меҳнат учун берилган бошқа нишонлар ярқираб турибди.

К. Е. Ворошилов, В. М. Молотов, Н. С. Хрушчев, Е. А. Фурцева, Н. М. Шверник ўртоқлар, қишлоқ хўжалик илғорлари, область партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлари Президиумда пайдо бўлишлари билан уларни мажлисдагилар қизғин табриклаб кутиб олдилар.

СССР Олий Совети Президиумининг секретари ўртоқ А. Ф. Горкин Москва областини Ленин ордени билан мукофотлаш тўғрисидаги Фармонни ўқиб беради. Залда қарсаклар узоқ давом қилади.

Ўртоқ К. Е. Ворошилов ҳукуматнинг юксак мукофотини топширади, бу мукофотни КПСС область комитетининг биринчи секретари ўртоқ И. В. Капитонов, Луховицкий районидаги Сталин номли колхознинг сут соғувчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ К. М. Лошченова, Москва область ижроия комитети раисининг ўринбосари ўртоқ И. М. Скачков қабул қилиб оладилар. Ўртоқ Ворошилов уларнинг қўлларини дўстона қисиб қучоқлайди ва ўпади. Сўнгра ўртоқ Капитонов Москва области олган иккинчи Ленин орденини духоба Қизил байроққа қадаб қўяди.

Ўртоқ Ворошилов мажлисдагиларга қарата нутқ сўзлади.

Ўртоқ К. Е. ВОРОШИЛОВ нутқи

Азиз ўртоқлар!

Экинзорлар, ўтзорлар ва яйловларнинг ҳар 100 гектарига ҳисоблаганда чорвачилик маҳсулотларини етиштиришда ва қишлоқ хўжалик маҳсулотларини давлатга топширишни кўпайтиришда юксак даражага эришганлиги учун сизларнинг областингиз Ленин ордени билан мукофотланди. Мен Совет Иттифоқининг бу улуғ мукофотини Москва области раҳбарларига зўр мамнуният билан топширдим.

СССР Олий Совети Президиуми, Совет ҳукумати ва Коммунистик партия Марказий Комитети номидан шу залда ўтирган ўртоқларни ва сизлар орқали шонли Москва областимиздаги барча қишлоқ хўжалик ходимларини, барча меҳнаткашларни арзийдиган мукофот билан чин кўнгилдан қутлайман. **(Гулдурос қарсаклар).**

Сизларга маълумки, ўртоқлар, Қозоғистон, Ўзбекистон, Қирғизистон, Тожикистон ва Туркманистон Совет Социалистик Республикалари, Олтой ва Красноярск ўлкалари, Саратов, Новосибирск, Омск, Челябинск, Чкалов, Москва ва Воронеж областлари бу йил қишлоқ хўжалиги соҳасида зўр муваффақиятларга эришганликлари учун, жуда кўп қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштирганликлари ҳамда ғалла, пахта, қанд лавлаги ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил олганликлари, чорвачиликни юксалтирганликлари учун яқинда Ленин орденлари билан мукофотландилар.

Партия ва ҳукумат раҳбарлари республикаларга ва областларга, шунингдек қишлоқ хўжалик илғорларининг катта группаларига шу орденларни олиб бориб топшириб келдилар. Биз республикаларга ва областларга борган вақтимизда у ерларда ўз ишининг серғайрат ташаббусчилари, қаҳрамон меҳнаткашлар бўлган ажойиб кишиларни кўрдик, қишлоқ хўжалиги ўсганлигини кўрдик. Кейинги йилларда қишлоқ хўжалиги анча юксалганлиги шу мукофотлар топширилиши билан якунланди. Мукофотларни топшириш муносабати билан бўлган тантаналар социалистик тузум муваффақиятларини, меҳнаткашларнинг бирлиги ва жипслигини, уларнинг жонажон Коммунистик партиямиз кўрсатиб берган йўлдан сабот билан боришга тайёр эканликларини кўрсатувчи ёрқин намойишга айланди. **(Қарсаклар).**

Сизларга маълумки, ўртоқлар, областингиз Ленин ордени билан мукофотланганлиги билан бир қаторда областингиздаги қишлоқ хўжалик ходимларидан 2383 киши СССР Олий Совети Президиумининг шу йил 30 январдаги Фармонига биноан орденлар ва медаллар билан мукофотланди. Алешчева, Зайцева, Люкшин, Мелихов, Николаева, Пряхин, Пузанчиков ва Ригаева ўртоқларга чорвачиликни юксалтиришдаги зўр муваффақиятлари учун Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилди. **(Қарсаклар).**

Икки Социалистик Меҳнат Қаҳрамони — Владимир Ильич номидаги колхоз раиси ўртоқ Иван Андреевич Буянов ва Сталин номидаги колхоз раиси ўртоқ Федор Степанович Генералов иккинчи «Ўроқ ва Болға» медали билан мукофотландилар. **(Қарсаклар).** Бу икки марта қаҳрамонларнинг меҳнат соҳасидаги қаҳрамонликларини нишонлаш мақсадида уларнинг Ватанларида, қоидага мувофиқ, уларнинг бронзадан ясалган бюстлари (ҳайкаллари) ўрнатилади.

Мукофотланган ўртоқларни ва бундан кейин мукофотланадиган барча қишлоқ хўжалик меҳнаткашларини чин кўнгилдан табриклайман. **(Қарсаклар).**

Сизларнинг областингизда мукофотланганлар бошқа областларда мукофотланганларга қараганда кам бўлмайди, мен бунга асло шубҳа қилмайман. Бу соҳада сизларнинг областингиз кейинда қолмасин. **(Қарсаклар).**

Ватанимиз қишлоқ хўжалик ходимларининг муваффақиятлари партия ва ҳукуматнинг социалистик қишлоқ хўжалигини юксалтириш тўғрисидаги қарорларини бажариш учун зўр бериб олиб борилаётган курашнинг, шунингдек колхозчи деҳқонлар давлатдан, бизнинг ишчилар синфимиздан олиб келган ва олаётган ёрдамларнинг натижасидир.

Ишчилар синфи бу муваффақиятларда қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштиришни кўпайтириш вазифаларини ҳал этишда ўзи қатнашиб қўшган ҳиссалар ҳам борлигини ҳақли равишда кўриб турибди. Партиянинг оғир индустрияни ривожлантириш соҳасидаги тўғри сиёсати туфайли бизнинг қишлоқ хўжалигимиз эндиликда қудратли техника билан қуролланиб олди. Ишчилар синфи ўзининг энг яхши фарзандларидан кўп минглаб кишиларни қишлоққа ишлаш учун юборди.

Хўжалик соҳасидаги муваффақиятларни, ўртоқлар, рақамлар ва фактлар ҳаммадан кўра яхшироқ айтиб беради, албатта. Шу сабабли, Москва областида қишлоқ хўжалигининг ривожланишини кўрсатувчи баъзи рақамларни келтиришга ижозат берингиз. Область колхозлари КПСС Марказий Комитетининг 1953 йилдаги сентябрь Пленумининг машҳур қарорларини бажариб, соғиб олинаётган сутни тўхтовсиз кўпайтириб келдилар ва бу йил ўрта ҳисоб билан ҳар бир сигирдан колхозларда 2712 килограммдан ва совхозларда 3446 килограммдан сут соғиб олдилар.

Қишлоқ хўжалигига яроқли ерларнинг ҳар 100 гектарига ҳисоблаганда область колхозларида 220 центнер ва совхозларида 336 центнер сут етиштирилди. Ваҳоланки, 1940 йилда область колхозлари яроқли ерларнинг ҳар 100 гектарига ҳисоблаганда атиги 94 центнердан сут олган эдилар.

Олға томон катта қадам қўйилганлиги яққол кўриниб турибди. Биз, москваликлар, буни айниқса равшан кўриб турибмиз, чунки ҳозирги вақтда пойтахтда ҳар бир киши сутни истаганича сотиб олиши мумкин.

Москва области колхозлари ва совхозлари гўшт, айниқса чўчқа гўшти етиштиришни кўпайтиришда анча муваффақиятларга эришдилар. Колхозлардаги чўчқаларнинг сони урушдан олдинги вақтдагига нисбатан беш баравар кўпайди, гўшт эса давлатга тўрт ярим баравар кўп топширилди.

Деҳқончилик маданиятини ошириш соҳасида жиддий иш қилинди. Москва области қўриқ ерлар очилаётган область эмас, албатта, бу областда давлат омборларига қабул қилиб олинадиган ғалла кўп эмас. Лекин шундай бўлсада, сизлар ҳам ғалла, картошка ва сабзавот етиштиришни кўпайтирмоқ учун кўп меҳнат қилдингиз. Картошка ўтган бир йил ичида икки баравар кўп етиштирилди ва сабзавот қарийб бир ярим баравар кўп етиштирилди.

Чорвачилик ҳамда жамоат хўжалигининг бошқа тармоқлари тез ривожланганлиги колхозларнинг бойлигини ва совхозларимизнинг рентабеллигини анча юксалтирди. Областдаги ҳамма колхозларнинг даромадлари 1940 йилда қарийб 480 миллион сўмни ташкил қилган бўлса, ўтган йил уларнинг даромадлари бир миллиард сўмдан ошиб кетди. Колхозчиларнинг фаровонлиги яхшиланди. Областда ўрта ҳисоб билан ҳарбир меҳнат кунига бир неча баравар кўп ҳақ тўланмоқда.

Рақамлар мана шуларни кўрсатиб турибди. Булар фахрланса арзийдиган ва Москва области меҳнаткашлари ҳақиқатан ҳам фахрланаётган ютуқлардир!

Бу ютуқлар пойтахтимиздаги, Москва области шаҳарларидаги аҳолини ҳам қувонтирмоқда, чунки улар энди қишлоқ хўжалик маҳсулотларини кўп олмоқдалар. Албатта, корхоналарнинг коллективлари ҳам область колхозларини оталикка олиб, буларга катта ёрдам кўрсатдилар ва кўрсатмоқдалар. Ишчилар синфи билан деҳқонларнинг ленинча иттифоқи мана шунинг ўзида яққол намоён бўлмоқда. **(Қарсаклар).**

Чорвачиликни ривожлантириш соҳасида Москва области Россия Федерациясида, ҳаттоки бутун Совет Иттифоқида ҳам энг фахрли ўринлардан бирига чиқиб олди. Бу жуда табиий ва қонуниятли бир ишдир. Сизларнинг областингиз қанақа область? Бу область пойтахт областидир, бир ҳисобда Ватанимиз пойтахти Москванинг бир қисмидир.

Ўртоқлар! Москва областининг аҳолиси қанча бўлса, Москвамизнинг аҳолиси ҳам шунчадир. Агар область аҳолиси билан Москва шаҳри аҳолисини бирга қўшсак анчагина катта давлат ҳосил бўлади. Шу сабабли, область олдига қўйилаётган талаб ҳам катта бўлмоқда, шу сабабли пойтахт областимизнинг иши, мен юқорида айтиб ўтганимдек, шунга яраша оширилиши лозим, областимизни иши юксак ва рентабель иш бўлиши, умуман сермаҳсул иш бўлиши лозим.

Москва доимий ва, тўғрисини айтсам, жуда талабчан истеъмолчидир, буни сизлар ҳам мендан кўра яхшироқ биласиз. Москвага ҳар қанча кўп маҳсулот берсангиз — олаберади. Москва бу маҳсулотларни мамнуният билан қабул қилаберади.

Мен шунга аминман ва сира шубҳаланмайманки, энди анча юксакликка кўтарилиб олган, лекин ҳали жуда ҳам юксак босқичга кўтарилиб улгурмаган Москва области эндиликда ўз пойтахти учун яхши маҳсулотларни кўп етиштирибгина қолмасдан, шу билан бирга, бошқа областларни мана шу шонли, жуда муҳим, зарур йўлдан бориш учун ўзига эргашишга даъват қилувчи маълум даражадаги машъал ҳам бўлади. **(Гулдурос, давомли қарсаклар).**

Мен сиз, азиз ўртоқларга ўтган йилги самарали меҳнат натижаларини мустаҳкамлаш билан бирга, бу натижаларни янада ривожлантиришларингизни ва 1957 йил учун ошириб олинган социалистик мажбуриятларни ҳам шараф билан бажаришларингизни тилайман. **(Қарсаклар).**

Маълумки, Москва областидаги кўпгина колхозлар сут ва гўшт етиштириш соҳасида олтинчи беш йилликнинг охирги йилига белгиланган даражага ҳозироқ етиб олдилар. Агар ҳамма колхозлар ҳам шундай ишлайдиган бўлса, у ҳолда сизлар Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XX съездининг қишлоқ хўжалигини ривожлантириш тўғрисидаги топшириқларини бу йилнинг ўзидаёқ муддатидан олдин амалга ошира оласиз. **(Қарсаклар).**

Бироқ, далда берувчи ажойиб фактлар билан бир қаторда афсуски, областда баъзи колхозлар орқада қолаётганлигини, ўз хўжаликларини яхшилаш имкониятларидан тўлиқ фойдаланмаётганликларини кўрсатувчи фактлар ҳам бор. Яхши ва қолоқ артелларни бир-бирига таққослаганингизда бу фактлар айниқса кўзга ташланади.

Мисол учун Истра районидаги икки колхозни — «Новий путь» ва «Обший труд» колхозларини олиб кўрайлик. Улар ёнма-ён жойлашган, бир хил шароитда ишлаётган колхозлар бўлса ҳам, лекин ишларининг натижалари бир-бирлариникидан бутунлай фарқ қилади. Биринчи колхоз яроқли ерларнинг ҳар 100 гектарига ҳисоблаганда ўтган йил 411 центнердан сут ва 32 центнердан гўшт олди. Колхознинг даромади уч баравар кўпайиб, 1 миллион сўмдан ошиб кетди.

(ДАВОМИ ИККИНЧИ БЕТДА)

СССР Олий Совети Президиумида

СССР Олий Совети Президиуми Москва шаҳрида уй-жой бинолари ва маданий-маиший муассасалар биноларини қуриш ва ишга тушириш соҳасидаги ишларни муваффақиятли бажарганликлари, индустрия базасини вужудга келтирганликлари ҳамда қурилишнинг янги прогрессив методларини жорий қилганликлари учун пойтахтдаги уй-жой қурилиши ва маданий-маиший қурилишнинг алоҳида ўрнак кўрсатган қатнашчиларини орден ва медаллар билан мукофотлади.

Ҳаммаси бўлиб 2.260 киши, шу жумладан Ленин ордени билан 117 киши, Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан 410 киши, «Ҳурмат Белгиси» ордени билан 735 киши, «Шавкатли меҳнат учун» медали билан 570 киши ва «Меҳнатда ўрнак кўрсатганлик учун» медали билан 428 киши мукофотланди.

СССР Олий Совети Президиуми уй-жой қурилиши ва маданий-маиший қурилишни ривожлантириш ишида кўрсатган хизматлари учун, биноларни қуришда илғор методларни жорий қилганлиги ва ишлаб чиқариш қувватларини муваффақият билан ошириб борганлиги учун Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Мосжилстрой» трестини Ленин ордени билан, «Строитель» ва 1- «Мосотделстрой» трестларини Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотлади.

Ишлаб чиқаришда жуда катта ютуқларга эришганликлари учун ҳамда уй-жой, маданий-маиший қурилишда меҳнатнинг янги прогрессив методларини ўзлаштириш ва жорий этиш ишига катта ҳисса қўшганликлари ҳамда бинокорлик материаллари ва деталлар ишлаб чиқариш соҳасида индустрия базасини вужудга келтирганликлари учун бинокорлардан ва бинокорлик материаллари ҳамда деталлар саноати ходимларидан П. В. Афонин, И. Д. Бондарев, И. Д. Воропаев, М. И. Востров, А. М. Горев, И. С. Горянинов, И. Л. Лукьянов, А. Я. Макарова, С. И. Мурашов, А. Ф. Овсянников, И. И. Худяков ва Я. С. Фадеев ўртоқларга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилди. (ТАСС).

Москва областига Ленин ордени топширилди

(БОШИ БИРИНЧИ БЕТДА)

Аммо, номи ҳам яхшигина бўлган «Обший труд» колхозининг ишлари эса, кўнгилдагидек эмас. Бу колхозда яроқли ерларнинг ҳар гектарига ҳисоблаганда фақат 121 центнердан сут ва 11 центнердан гўшт олинди. Гарчи бу колхознинг ери «Новий путь» колхозиникига қараганда кўпроқ бўлса ҳам, колхознинг умумий даромади атиги 385 минг сўмни ташкил қилганлигига таажжубланиб бўладими. Хўш, бунинг сабаби нима, ўртоқлар? Бунинг сабаби шуки, қолоқ колхознинг раҳбарлари хўжаликни ривожлантиришга чинакам киришмадилар, колхозчилар меҳнатини ёмон ташкил қилмоқдалар.

Буни, ўртоқлар, ҳамиша эсда тутишимиз ва бундай колхозларга бир томондан ҳар томонлама ёрдам кўрсатишимиз, иккинчи томондан эса, ташкилотчиларнинг ўзларини бироз ташкил қилиб қўйишимиз лозим.

Аввало, бутун гап ташкилотчиларнинг ўзида — колхоз раислари, МТС директорларидадир, умуман олганда, бутун гап меҳнаткашларга бошчилик қилаётган бир тўда одамларнинг ўзидадир. Сизлар шуни ҳам яхши биласизларки, агар чинакамига, коммунистча фикр юритадиган бўлсак, барча совет кишиларини битта аҳил катта оила дейиш мумкин. Бинобарин, қолоқ колхозлар орқада қолиб кетмаслиги учун, яхши колхозлар эса тобора кўпаяберишн учун яхши колхозлар қолоқ колхозларга ёрдамлашиб туришлари керак.

Колхозларда, совхозларда сигирлардан соғиб олинаётган сутнинг миқдорини таққослаб қарасак, областнинг имкониятлари айниқса яққол кўринади. Ўтган йил ўрта ҳисоб билан ҳар бир сигирдан Москва области совхозларида колхозлардагига қараганда 734 килограмм кўп сут соғиб олинганлиги ҳаммага маълум фактку, ахир.

Бемалол айтиш мумкинки, эндиликда, партия ва ҳукуматнинг маълум қарорларидан кейин, хўжалигини қисқа муддат ичида тез юксалтириш мумкин бўлмайдиган колхоз ва совхоз қолмади. Ишни кўнгилдагидек ташкил қилиш, хўжаликни юксалтиришга большевикларга хос оташин ғайрат билан, ҳар бир соф виждонли совет кишисига хос бўлган зўр ғайрат билан киришиш керак, холос.

Биз ҳаммамиз Москва областининг ерлари қора тупроқ ва қўриқ ерлар эмаслигини яхши биламиз. Лекин деҳқончилик маданияти оширилса, далалардаги экинлар меҳр-муҳаббат билан парвариш қилинса, шу ерларга экилган дон ҳам, картошка ҳам, турли сабзавотлар ҳам анча мўл ҳосил бериши мумкин. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг ҳаммасини, шу жумладан, гўшт, сут, тухум, сабзавот, резавор меваларни пойтахтга анча кўпроқ етказиб бериш мумкин: Айниқса саноат корхоналарининг чиқитга чиқаётган иссиқлигидан фойдаланиб теплица хўжалигини ривожлантирмоқ учун сизларнинг ғоят қулай шароитингиз бор, чунки мунақа корхоналарнинг кўпчилиги сизларнинг областингиздадир. Шу корхоналарда ишланиб чиққан иссиқ сув бекор оқиб ётибди, буғ бекор учиб кетмоқда, ҳолбуки, мана шу иссиқ сув ва буғдан теплицаларда фойдаланиб, ҳатто қишда ҳам кўп миқдорда жуда яхши сабзавот ва резавор мева етиштириб бериш мумкин. Москва шу сабзавот ва резавор меваларни колхозларга ва совхозларга албатта яхши ҳақ тўлаб, мамнуният билан истеъмол қилаберади.

Афсуски, биз шу иссиқликдан деярлик фойдаланмаётирмиз, ҳолбуки тўла фойдаланишимиз керак эди.

Область кишлоқ хўжалигини янада юксалтириш соҳасида раҳбарлик савиясини оширишга кўп нарса боғлиқдир. Чорвачиликни ривожлантириш ва унинг маҳсулдорлигини кўпайтириш учун кураш бу соҳада яхши мактаб бўлди. Колхозларнинг, МТСлар ва совхозларнинг раҳбарлари, партия ва совет ходимлари кўпинча жиддий масалаларни ҳал қилишда ўзларининг маҳорат ва қобилиятларини кўрсатдилар.

Энг муҳими шуки, колхозларда ва совхозлардаги раҳбар кадрлар бақувват бўлиб қолдилар. Биз шу мажлисда иштирок қилаётган ўртоқ Н. С. Хрущчев билан бирга 1955 йилда Москва областининг Краснополянский районидаги «Красная нива» колхозига борган эдик. Бу колхоз энг қолоқ, энг ёмон колхоз эди, бу колхоздаги кишилар хафсалалари пир бўлиб, тузук ишламас эдилар. Мен биз боришимиз билан ҳамма нарса ўзгариб кетди деб айгмоқчи эмасман, — менинг бу фикримни ўртоқ Хрущчев ҳам қувватласа керак. Лекин шундай бўлса ҳам, ўртоқ Хрущчев колхоз ва совхозлар ишига жуда моҳир кишидир. **(Қарсаклар).**

Биз колхозда раҳбарлар ва оддий колхозчилар билан гаплашдик, ўртоқ Хрущчев ёмон колхозларнинг, ёмон хўжаликларнинг қандай қилиб яхшилар қаторига ўтиб олганлигини кўрсатувчи жуда кўп мисолларни айтиб берди. Сўнгра биздан кейин партия Марказий Комитетининг ходимларидан бир қанча ўртоқлар ўша колхозга яна неча марталаб бориб келдилар, мана энди шу колхоз гарчи энг биринчи сафга чиқиб олмаган бўлса ҳам, ҳар ҳолда жуда фахрли ўринга чиқиб олди. Энди бу колхоз ажойиб колхоз бўлиб қолди.

Демак, ёмон колхозлар йўқ, ёмон одамлар бор. Эндиликда шу колхозга ўртоқ Григорьев раҳбарлик қилмоқда. У ишга жуда яхши киришди ва ўзи қишлоқ хўжалик мутахассиси эмас, балки юрист бўлишига қарамай, катта иш қилди.

Ўртоқ Хрущчев: Климент Ефремович, сен яхши ер тўғрисида, ёмон ер тўғрисида, ёмон одамлар ҳақида, яхши одамлар ҳақида айтган гапларингга бир-икки оғиз сўз қўшмоқчиман. Ўша ерларда худди ўша одамларнинг ўзлари ишлаб турибди, бинобарин, яхши раҳбарлик бўлса, ўша ёмон деган одамларнинг ўзлари ҳам яхши натижаларга эришишлари мумкин. **(Қарсаклар).**

Ўртоқ Ворошилов: Тўғри, мен бу тузатишни қабул қиламан, лекин жиндак изоҳ бериб ўтишим керак. Мен ёмон кишилар деганим қолоқ колхозларнинг баъзи раҳбарларидир.

Хуллас, мана шу колхоз бундан икки йил муқаддам ўрта ҳисоб билан ҳар бир сигирдан йилига 971 килограмм сут олар, меҳнат кунига эса 1,5 сўмдан пул берар эди.

Бироқ, ўттизмингчилардан ўртоқ Григорьев колхозга раис бўлиб сайлангандан кейин хўжалик тез ривожланиб кетди. Ер ҳам ўзгаргани йўқ, одамлар ҳам ўзгаргани йўқ, аммо иш натижалари бутунлай бошқача бўлиб қолди. Никита Сергеевич, мана бу гапга қулоқ сол! **(Қарсаклар).** Ўтган йил шу колхозда ҳар бир сигирдан 3271 килограммдан сут соғиб олинди, артелнинг даромади 3 миллион сўмдан ошиб кетди, ҳар меҳнат кунига эса картошка, сабзавот ва бошқа маҳсулотлардан ташқари, 7 сўмдан пул берилди.

Колхозга тўғри раҳбарлик қилиш деб мана шуни айтилади. Колхозлар, совхозларнинг ва жамоат хўжалигидаги ҳамма звеноларнинг раҳбар кадрларини бундан буён ҳам мустаҳкамлайбериш зарур.

Бутун мамлакатимиз сингари область қишлоқ хўжалигини ҳам янада ўстиришда машина-трактор станциялари жуда катта роль ўйнайди. Совет давлати қишлоқ хўжалигини ҳозирги замон техникаси билан етарлик равишда таъминлаган. Москва областида 1940 йилдагига нисбатан тракторларнинг сони қарийб уч баравар, комбайнларнинг сони уч баравардан зиёдроқ кўпайди, бу эса, қишлоқ хўжалик ишларини асосан машиналаштиришга имкон берди. Бироқ, МТСларнинг ишларида ҳам ҳали камчиликлар бор. Бир қанча МТСларда бой техникадан ҳозирча ёмон фойдаланилмоқда, баъзан далаларни ишлаш сифати яхши эмас.

Машина-трактор станциялари давлатимизнинг колхоз қишлоғидаги вакилларидир. Шу сабабли ишни шундай ташкил қилиш керакки, токи ҳамма МТСлар яхши ишлайдиган, колхозчиларга ўрнак кўрсатадиган бўлсинлар, колхозчилар МТС лар қилган ишнинг сифатидан мамнун бўлсинлар.

Ўртоқлар! Коммунистик партия Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети қишлоқ меҳнаткашларига қарата чиқарган ўзининг Мурожаатида мамлакатимиз қишлоқ хўжалигини янада юксалтиришнинг кенг программасини белгилаб бердилар. Партия ва ҳукумат шунга аминдирларки, бутун мамлакатдаги, шу жумладан, Москва областидаги колхозчилар, МТС ва совхозларнинг ходимлари, партия ва комсомол ташкилотлари, совет ва қишлоқ хўжалик органлари, қишлоқ хўжалик мутахассислари ҳам бу программани муваффақиятли бажариш учун ўз кучларини аямайдилар. **(Гулдурос қарсаклар).**

Ўртоқлар! Ҳозирги вақтда бутун совет халқи сингари қишлоқ меҳнаткашлари ҳам ишлаб чиқариш ва сиёсий активлик ғоят юксалган шароитда яшамоқдалар ва ишламоқдалар.

Шу муносабат билан шуни айтиб ўтмоқчиманки, маҳаллий партия ва совет ташкилотлари колхозчиларнинг, МТС ва совхоз ходимларининг ўсган сиёсий ва маданий талабларини қондириш тўғрисида кўпроқ ғамхўрлик қилишлари лозим. Москва области сиёсий иш соҳасида ҳам илғор бўлиши мумкин ва лозим. Қишлоқда олиб борилаётган сиёсий ишларни кучайтириш, лекциялар, докладлар, мамлакатимизнинг ички турмуши ва халқаро аҳвол масалаларига доир лекциялар, докладлар, суҳбатларни кўпроқ ўтказиб туриш зарур. Клублар ва бошқа маданият ўчоқларининг ишларини намунали йўлга қўйишга эришиш, яхши кинофильмларни, яхши китобларни қишлоқларга кўпроқ юбориш, совет кишиларининг маданий ва оқилона дам олишларини яхши ташкил этиш, қишлоқдаги жуда кўп интеллигенция кадрларини омма орасида иш олиб боришга актив жалб қилиш керак.

Бу иш шунинг учун ҳам айниқса зарурки, яқинда маҳаллий Советларга сайловлар ўтказилади. Бу сайловларда ҳар бир совет сайловчиси тинч қурилишдаги муваффақиятларимизни ҳам, бартараф қилинмаган баъзи қийинчиликларни ҳам, шунингдек Ватанимиз олдида турган улуғ вазифаларни ҳам онгли равишда тушуниб қатнашишни истайди.

Саноат ва қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда совет халқи эришган маълум муваффақиятлар мамлакатимизни тағин ҳам кучлироқ қилади. Коммунистик партия XX съездининг совет халқининг фаровонлигини ва маданиятини янада юксалтириш тўғрисидаги қарорларини тезроқ амалга оширишга имконият беради.

Лекин бу муваффақиятлар, шу билан бирга, маълумки, империалистларни ғазабга солмоқда. Миллиардерлар ва бошқа капитал магнатлари Совет Иттифоқи, Хитой Халқ Республикаси ва бошқа социалистик лагерь мамлакатлари қудратининг тез ўсиб бораётганлигига, социализм эндиликда жаҳон системасига айланганлигига тоқат қилолмайдилар. Улар буни мувақкат ҳодиса деб, капитализмнинг бу касали шамоллаш натижасида рўй берган енгил-елпи касал деб, бироз тоб қочдию, яна тузалиб кетамиз ва капитализм яна ҳукмрон бўлиб қолади, кишининг киши томонидан эксплуатация қилиниши, бир миллатнинг бошқа миллатларни таҳқирлашидан иборат эски одат яна қарор топади, деб шу дамгача умидвор бўлиб келган эдилар. Лекин энди уларнинг кўзлари очилмоқда ва улар иш жиддийлашиб кетганлигини кўрмоқдалар, шунинг учун улар ҳаддан ошмоқдалар, ҳаддан ошиб кўп аҳмоқчиликлар қилмоқдалар, маълумки, аҳмоқчиликлар эса одатда қон тўкишдан иборат бўлади. Шу сабабли, биз хушёр бўлиб туришимиз лозим.

Бироқ, душманларимиз ҳар қанча ғазаблансалар ҳам, улар ҳар қанча найранглар ишлатсалар ҳам социализм лагери мамлакатлари ўзларининг мустаҳкам бирликларини ва империалистларнинг жиловини тортиб қўйишга қодир эканликларини, янги урушнинг олдини олишга қобил эканликларини кўрсатдилар.

Ватанимизнинг қувватини бундан буён ҳам бутун чоралар билан мустаҳкамлаш ва бутун дунёда тинчлик учун ҳормай-толмай кураш олиб бориш вазифаси бизнинг олдимизда турибди, ўртоқлар! **(Қарсаклар).** Биз Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XX съезди тузиб берган йўлдан ишонч билан бундан буён ҳам олға бораверамиз.

Бу йўл барча совет кишиларининг ҳаётий манфаатларига ва истак-орзуларига тўла равишда мос бўлиб тушаётган, коммунизм учун курашнинг улуғ ишида бизга янги ғалабалар келтирадиган йўлдир. **(Қарсаклар).**

Совет давлатининг қудрати бизнинг меҳнатимиздадир, бизнинг уюшқоқлигимизда ва жипслашганлигимиздадир, тинч қурилиш фронтида бизнинг кун сайин қунт билан олиб бораётган курашимиздадир.

Сизларни ва сизлар орқали Москва областининг ҳамма меҳнаткашларини қишлоқ хўжалигида эришилган зўр муваффақиятлар билан ва юксак мукофотлар билан чин кўнгилдан яна бир марта қутлашга ижозат берингиз, азиз ўртоқлар. Сиз, азиз ўртоқларга, меҳнат яхши бораётганида ва яхши самаралар бераётганида қўшиқдек янграб турган олижаноб гўзал меҳнатингизда янада муваффақиятлар қозонишингизни тилайман.

Орденли Москва областининг меҳнаткашлари яшасин ва гўзал ҳаёт кечирсин!

Яшасин коммунизм қураётган қаҳрамон улуғ совет халқимиз! **(Қарсаклар).**

Яшасин ҳамма ғалабаларимизнинг илҳомчиси ва ташкилотчиси улуғ Коммунистик партия! **(Гулдурос қарсаклар).**

Бутун дунёда тинчлик омон бўлсин! **(Гулдурос, давомли қарсаклар).**

* * *

Ленин районидаги Владимир Ильич Ленин номли колхознинг раиси, иккинчи «Ўроқ ва Болға» олтин медали билан мукофотланган Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ И. А. Буянов ҳаяжонли нутқ сўзлади. У, колхозчилар партия ва ҳукуматнинг ўз меҳнатларига юксак баҳо берганлиги учун чин қалбдан миннатдор эканликлари тўғрисида гапирди ва колхозчилар бундан буён тағин ҳам яхшироқ ишлайдилар, деб ваъда берди.

Тантанали мажлисда Социалистик Меҳнат Қаҳрамони К. М. Лошченова, Ухтомский номидаги Люберецкий қишлоқ хўжалик машиналари заводининг ишчиси М. Д. Вавилов, Коломна районидаги «Сергиевский» совхозининг директори Д. П. Гусев, ва бошқалар ҳам сўзга чиқдилар.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг раиси ўртоқ С. К. Камолов ва Тошкент областининг Октябрь районидаги Каганович номли колхознинг раиси, уч марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ Ҳамроқул Турсунқулов Москва областининг меҳнаткашларини қизғин табрикладилар ва Ўзбекистон экономикасини ҳамда маданиятини юксалтиришда бериб келаётган қардошларча ёрдамлари учун уларга чин кўнгилдан миннатдорчилик билдирдилар. Ўзбекистон ССР делегацияси совет республикалари халқларининг бузилмас дўстлигини кўрсатувчи белги тариқасида Москва области вакилларига В. И. Лениннинг духобага ипак билан тикилган катта бадиий портретини тақдим қилди.

Москваликлар билан мусобақадош Киев области меҳнаткашлари номидан Киев области ижроия комитети раисининг ўринбосари ўртоқ Н. М. Бориспполец мажлисдагиларни табриклади.

Сўнгра КПСС Москва область комитетининг биринчи секретари ўртоқ И. В. Капитонов сўзга чиқиб, Москва областидаги барча меҳнаткашлар номидан партия ва ҳукуматни ишонтириб дедики, колхозчилар, МТС ва совхозларнинг ходимлари, мутахассислар юксак мукофотга жавобан қишлоқ хўжалик маҳсулотларини мўл-кўл қилиб етиштириш учун ўз ғайратларига ғайрат қўшиб ишлайдилар, олтинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан олдин бажаришга муносиб ҳисса қўшадилар.

Пировардида КПСС Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Н. С. Хрущчев нутқ сўзлади. Мажлис қатнашчилари уни қизғин кутиб олдилар.

Тантанали мажлис қатнашчилари СССР Олий Совети Президиумига, СССР Министрлар Советига ва КПСС Марказий Комитетига табрик хати қабул қилдилар. (ТАСС).

Маҳаллий Советлар сайловларига тайёргарлик

Тошкент область Совети депутатлигига кўрсатилган кандидатларни рўйхатга олиш тамом бўлди.

Ўзбекистон пойтахтида округ сайлов комиссиялари 1-пойафзал фабрикасининг донгдор ишчиси, қирқувчи Убай Раҳматуллаевни, Фрунзе район партия комитетининг биринчи секретари Валентина Степановна Степоваяни, аэропортнинг радиооператори Фаина Мирзаевна Хўжабоевани, Ҳамза номли ўзбек давлат академик драм театрининг артисти Икрома Болтаевани, Тошкент область комсомол комитетининг секретари Умар Кенжаевни, Ленин номидаги Ўрта Осиё давлат университети органик химия кафедрасининг доценти Амина Раҳимовна Абдурасуловани, Ильич номли руда-ремонт заводининг цех бошлиғи Николай Степанович Духновни, «Таштекстильмаш» заводининг новатор темирчиси Салиҳ Одилов ва бошқаларни область Совети депутатлигига овозга қўйиш учун бюллетенга киритди.

Тошкент корхоналарида, муассасаларида ва ўқув юртларида шаҳар ва район Советлари депутатлигига кандидатлар кўрсатишга бағишланган йиғилишлар бўлиб ўтмоқда. 1-пойафзал фабрикасида кўп кишилик йиғилиш бўлди. Бу корхонанинг коллективи Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Расул Ғуломович Ғуломовни, цех мастери Агриппина Спиридоновна Алфёровани, заготовкачи Масира Мирабдуллаевани, слесарь Георгий Игнатьевич Глушковни, корхона директори Шоҳамат Шомуҳитдиновни шаҳар Совети депутатлигига кандидат қилиб тавсия этди. Электролампа заводининг коллективи шаҳар Совети депутатлигига ўз кандидати қилиб кекса ишчи-шлифовкачи Собир Комиловни кўрсатди. 2-авторемонт заводининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари шаҳар Совети депутатлигига кандидат қилиб слесарь Василий Петрович Дегтяревни белгиладилар.

Шаҳар Совети депутатлигига кандидат қилиб кўрсатилган кишилар орасида Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти Собир Юнусов, аккумулятор заводининг ишчиси Содиқ Абзалов, Горький номли рус драм театрининг директори Василий Константинович Козлов, Ленин номли ҳунармандчилик артелининг мастери Николай Алексеевич Чернишев, Ўзбекистон геология бошқармасининг бошлиғи Николай Петрович Башаев бор.

* * *

Оржоникидзе, 1 февраль. Район колхозларида, совхозларида, корхоналарида ва муассасаларида қишлоқ Советлари депутатлигига кандидатлар кўрсатишга бағишланган сайлов олди йиғилишлари бўлиб ўтмоқда.

Сталин номли колхозда бўлиб ўтган кўп кишилик йиғилишда пахтакорлар Қибрай қишлоқ Совети депутатлигига кандидат қилиб ўтган йили 60 гектар ернинг ҳар гектаридан 49 центнердан пахта олган бригада бошлиғи Ўғил Нурматовани, юқори ҳосилли бригада бошлиғи Қумри Рўзматовани, қорамол фермасининг мудири Сахабутдин Гималетдиновни кўрсатдилар.

Хрущчев номли қишлоқ хўжалик артелида сайлов олди йиғилиши зўр кўтаринки руҳда ўтди. Бу ерда Сталин қишлоқ Совети депутатлигига кандидат қилиб илғор сут соғувчи Карима Қодирқулова кўрсатилди. Ўртоқ Қодирқулова молларнинг маҳсулдорлигини ошириш учун курашиб, ўтган йили ўзига биркитилган 12 бош сигирнинг ҳар биридан уч минг литрдан сут соғиб олди.

Куйбишев қишлоқ Совети депутатлигига кандидат қилиб СоюзНИХИ селекция станциясининг илмий ходими Гулхон Эргашевна Мусина тавсия этилди. Оржоникидзе район ижроия комитети ташкилот бўлимининг мудири Фотима Мангушева Оржоникидзе қишлоқ Совети депутатлигига кандидат қилиб кўрсатилди.

(ЎзТАГ).

Агитаторлар сайловчилар орасида

1957 йил 3 мартда бўладиган маҳаллий Советларга сайлов муносабати билан Ўртасарой районидаги Сталин номли колхоз агитаторлари сайловолди агитациясини кун сайин қизитмоқдалар.

Агитация ишларини ҳар тарафлама кучайтиришда колхоз партия ташкилоти ҳузурида ташкил этилган агитколлективнинг хизмати катта. Бу ерда агитаторларнинг йиғилиши ва семинарлари ўтказиб турилибди.

Шу кунларда 20 агитатор сайловчилар орасида сайловлар тўғрисидаги Низомни тушунтирмоқда ва ҳар турли темаларда суҳбатлар ўтказмоқда.

Агитатор ўртоқ Абдуваҳоб Сатторов колхоз қишлоғининг бундан 10 йил аввалги қиёфаси билан ҳозирги кундаги тобора ўзгариб бораётган маданий қиёфаси ҳақида колхозчиларга гапириб берди. Шунингдек, Абдукарим Маткаримов, Абдуҳаким Қурбонов, Абдусалом Раҳбаров, Салимбой Раимқулов, Усмон Аслонов сингари коммунист ва комсомол агитаторлар колхозчиларга совет сайлов системаси тўғрисида суҳбатлар ўтказмоқдалар.

И. ИБОДОВ.

Сайловчиларга маданий хизмат кўрсатилаётир

Тошкент шаҳар Маданият уйига жойлашган 20-агитпункт коллективи сайлов олди агитация ишларини намунали ташкил қилиш билан бирга, сайловчиларга маданий хизмат кўрсатишни ҳам яхши уюштирмоқда.

Маданият уйининг драма, хор, балет, ўзбек халқ чолғу асбоблари ансамбли, оркестр каби бадиий ҳаваскорлик тўгараклари сайловчиларга концерт ва ўзлари тайёрлаган пьесаларни қўйиб бераётирлар. Драма тўгараги ҳаваскорлари тайёрлаган «Зўраки табиб», «Хайрли соатда» спектаклларини сайловчилар зўр қизиқиш билан томоша қиляптилар. Январь ойининг бошидан бери ҳар иккала пьеса 10 мартадан кўп кўрсатилди. Бундан ташқари, қизиқарли программада концерт берилмоқда, илмий-оммабоп фильмлар кўрсатилаётир.

Т. НАЖМИДДИНОВ.

ТЕАТР

Реалистик комедия

(Станиславский номидаги қорақалпоқ Давлат драма театрининг «Суймаганга суйканма» номли спектакли ҳақида)

Ленинча халқлар дўстлиги, қардошлиги туйғулари улуғ Ватанимизда яшовчи барча халқлар ва миллатлар ҳаётига сингиб кетган... Мана шу ажойиб ва абадий мустаҳкам дўстлик-биродарлик туйғулари мамлакатимиз халқлари ҳаётининг барча соҳасига: ҳам экономикаси, ҳам маданияти тараққиётига ўзининг олижаноб ижобий ҳиссасини қўшмоқда. Бу реал ҳақиқатни ўзбек ва қорақалпоқ халқлари ўртасида вужудга келган ва мустаҳкамланиб бораётган дўстона муносабатларда яққол кўриш мумкин. Бу муҳим тарихий фактни республикамиз ҳаётида юз берган шодиёна кунларда — қорақалпоқ санъати ва адабиёти декадаси кунларида янада очиқроқ сездик.

Драматург С. Хўжаниёзовнинг «Суймаганга суйканма» номли комедияси асосида Станиславский номидаги қорақалпоқ Давлат драма театри ижодий коллективи яратган реалистик спектакль республикамиз пойтахти — Тошкент шаҳри меҳнаткашлари томонидан зўр самимият ва қизиқиш билан кутиб олинди. Мана шу характерли фактда ҳам ўзбек ва қорақалпоқ халқлари ўртасида тобора ривожланиб бораётган қардошлик ва ҳамкорлик ёрқин намоён бўлгандир.

С. Хўжаниёзовнинг «Суймаганга суйканма» комедияси қорақалпоқ халқининг социалистик революция ғалабасидан олдинги оғир ва фожиали ҳаётини акс эттиради. Асар ўзининг ғоявий мазмуни ва бадиий приёмлари билан Ҳамза Ҳакимзоданинг «Майсаранинг иши» комедиясини эслатади. Ҳар икки асарда ҳам тема ва ғоявий мундарижа эътибори билан муштараклик мавжуд эканлиги яққол сезилиб туради. Бундан С. Хўжаниёзов ўз пьесасида Ҳамза Ҳакимзоданинг «Майсаранинг иши» комедиясида тасвирланган воқиаларни такрорлади деган хулоса келиб чиқмайди; аксинча, қорақалпоқ драматургининг Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий ижодидан ва асарларидан қандай ижодий ва ижобий ўрганганлиги, таъсирланганлиги яққол кўзга ташланади.

«Суймаганга суйканма» комедияси ҳам мустақил, оригинал, тўлиқ қимматли асардир. Бу асарни кўздан кечирар эканмиз, ҳақиқий ижодий таъсирнинг ёзувчи ижоди учун нақадар катта аҳамиятта эга эканлигини очиқ кўрамиз.

«Суймаганга суйканма» пьесасининг фазилати аввало шундаки, — унда қорақалпоқ халқининг миллий руҳи — реал ҳаёти ўзига хос кўринишда, шу ҳаётни ёрқин чизиб бера онувчи рангбаранг бўёқларда ҳаққоний ифодаланган. Комедияда акс эттирилган ҳаёт лавҳалари, яратилган ижобий ва салбий образлар галереяси фикримизни тўлиқ исботлайди.

Комедиянинг реалистик руҳи — автор томонидан яратилган образларнинг ҳаётийлигидан, ижобий ва салбий куч ўртасидаги кескин кураш — конфликтнинг ҳаққоний ифодаланишидан келиб чиқади. Асардаги ҳар бир воқиа ва ҳар бир деталь чуқур руҳий кечинмаларга берилган хаёлимизни қорақалпоқ халқи ҳаёти ичига олиб киради, бизни қорақалпоқ халқининг турмуши ва унинг ўзига хос, характерли томонлари билан атрофлича таништириб боради...

Парда очилади. Кўз ўнгимизда ўз ҳалол меҳнати — бўйрачилик билан кун кечирувчи Кошкинбойнинг фақир кулбаси гавдаланади. Уй ичидаги жиҳозлар, асбоб-ускуналар бу ерда яшовчи кишилар: Кошкинбой, Гулсанем ва уларнинг қизи— асарнинг бош ижобий қаҳрамони Ойсанамнинг социал аҳволи билан таништиришга хизмат қилади.

Кошкинбой — Қорақалпоғистон АССР халқ артисти Р. Сеитовнинг хатти-ҳаракатидан, касби-коридан, кишилар билан бўлган муносабатидан очиқ кўриниб турибдики, у меҳнаткаш, камбағал одам; турмуш машаққатлари уни шунчалик эзганки, у бахтли бўлишнинг бирдан-бир калиди қандай йўл билан бўлмасин мол-дунё орттириш деб тушунади. Судхўр бой Ғўдалакнинг Ойсанамни кўриб, унга «ошиқ» бўлиб қолиши, шу сабабли Кошкинбойни қарздан озод қилиб, бир неча сигир бериши уни бениҳоя қувонтириб юборади. Унинг кўз олдида қари чолга тегса, орзу-умидлари, инсоний ҳуқуқлари, ёшлик туйғулари поймол бўладиган қизининг тақдири эмас, балки бир йилдан сўнг кўпайиб, 24 тага етадиган сигирларнинг нашъу-намоси гавдаланади. Шунинг учун ҳам у хотини — Гулсанем (артист С. Олломуротова)-ни, қизи Ойсанам (Қорақалпоғистон АССРда хизмат кўрсатган артист Г. Широзиева)ни ўз мақсадига бўйсундириш учун жони-жаҳди билан ҳаракат қилади.

Драматург фарзандга бўлган муносабати жиҳатидан Кошкинбой билан Гулсанемни бир-бирига қарама-қарши қўяди. Мана шу контраст приёми, бир томондан, ҳаётни реал ва мураккаблиги билан кўрсатишга ёрдам берса, иккинчи томондан, образларнинг индивидуал характерга эга бўлишини таъминлайди. Шу сабабли ҳар иккала образ ўз дунёқараши, психологияси ва характери эътибори билан зарарча бўлса ҳам бир-бирини такрорламайди. Драматургнинг образлар яратишдаги бадиий маҳорати мана шу моментда ҳам намоён бўладики, бу нарса бизни ғоят қувонтиради; авторга ва асарга бўлган меҳру муҳаббатимизни оширади.

Р. Сеитов ва С. Олломуротова ўзи яратаётган образнинг моҳиятини очиб бериш учун қунт билан меҳнат қилганлар.

Ойсанам образи пьесада ҳам, спектаклда ҳам марказий ўрин эгаллайди. Бош ижобий қаҳрамон — Ойсанам асарнинг мураккаб механизмини ҳаракатга келтириб туради, уларни бошқариб боради. Авез (ЎзССР ва ҚАССРда хизмат кўрсатган артист Й. Мамутов) комедиядаги энг йирик образлардан бири бўлса ҳам ўз фаолияти учун зарур бўлган йўналишни Ойсанамдан олади ва уни тўлдиришга хизмат қилади. Бошқа ижобий ва салбий образлар ҳам худди шундай. Бу шуни кўрсатадики, драматург ижобий қаҳрамонлар образининг барча бадиий асарлар учун, шу жумладан комедия учун ҳам қон ва жон каби зарур эканлигини, бадиий асарнинг ғоявий-бадиий қиммати билан чамбарчас боғланганлигини тўлиқ тушуна олган.

Бугина эмас, марказий образ Ойсанам — Г. Широзиеванинг ички дунёси, маънавий қиёфаси, ҳаётга ва кишиларга бўлган муносабати: ғазаби ва муҳаббати автор талқинида, артист ижросида ўзининг чинакам бадиий ифодасини топади. Шундай қилиб, саҳнада — бизнинг кўз ўнгимизда характер эътибори билан кўпқиррали инсон образи гавдаланади. Бу нарса ҳам асарнинг, ҳам ижрочининг катта муваффақияти ҳисобланади.

Ойсанам ўз тенгдоши, камбағал йигит— Авезни жони-дили билан севади, ўз давлатининг кучи билан ёшларнинг покиза муҳаббатини таҳқирлаган, инсоний ҳуқуқларини оёқ-ости қилмоқчи бўлган Ғўдалакдан бутун вужуди билан нафратланади. Талантли артист Г. Широзиева ўз қаҳрамонининг қувончини ҳам, оғир руҳий ҳолатларини ҳам чуқур очиб беради.

Спектаклда яратилган барча ижобий қаҳрамонлар образи ҳақида шундай деб бўлмайди. Бизнинг фикримизча, Авез, Ўролбой, Паршагул образлари асарда ўз қонуний ўринларини эгаллаганлар, уларда жуда кўп ижобий фазилатлар, яхши ҳислатлар мужассамлантирилган. Лекин шунга қарамай, бу образларни яратишда автор ва режиссер — Қорақалпоғистон АССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби С. Жуманиёзов масалага бир томонлама ёндошганлар, улар бу образларнинг спектаклда акс эттирилаётган воқиаларни очишдаги ҳамда бош ижобий қаҳрамон Ойсанам образини тўлдиришдаги ролини ўйлаганлар-у, аммо уларнинг мустақил ва ўзига хос характердаги кишилар эканликларини маълум даражада унутганлар. Шунинг натижасида мазкур образлар Ойсанам сингари кўпқиррали образ эмас, балки бир томонлама персонажлар бўлиб қолганлар.

Фикрларимизни исботлашга ўтамиз. Авез — Й. Мамутов, Ўролбой — артист М. Матжонов комедиянинг бошидан охирига қадар бир хил темперамент билан ҳаракат қиладилар. Улар доим ҳаяжонли, ғазабнок; юзларидан ғазаб-нафрат сочилиб туради. Уларда бу нарсанинг бўлишига қарши эмасмиз, аммо образларнинг бир стимулда берилиши, уларнинг ички дунёси ва маънавий қиёфасини озми-кўпми қашшоқлаштиради.

Томошабинлар, ҳақли равишда, Авез — Й. Мамутовдан жанговарлик билан бирга, самимий севги туйғулари кучоғидаги лирик ҳолатни, севинчни, оптимистик кайфиятни, шунингдек Ўролбой — М. Матжоновдан юксак гуманистик туйғуларнинг рангба-ранг психологик вазиятда ифодалаб берилишини кутадилар.

Бизнинг Авез ва Ўролбой образлари ҳақидаги бу мулоҳазаларимиз Й. Мамутов ва М. Матжоновнинг спектаклда маҳорат билан ижро этган жуда кўп яхши саҳналарини инкор этмайди, аксинча шу образларни яратган драматург ва ижро этган артистлар зиммасига янада каттароқ масъулият юклайди, образларнинг тўлақонли бўлишини талаб этади.

Паршагул — Ғўдалакнинг катта хотини образи асарга тўғри киритилган ва ўз ўрнини топган бўлса ҳам пухта талқин этилмаган. Паршагул — юқори табақа вакили. Уни ўз синфининг манфаатлари қизиқтиради. Агарда шундай бўлса, унинг спектаклдаги хатти-ҳаракатларини шундан келтириб чиқариш лозим эди. Мабодо у гуманист аёл бўлса, у ҳолда ундаги бу фазилатнинг асоси қаерда эканлигини исботлаш зарурияти туғилади. Паршагул образидаги мана шу муҳим моментлар асарда ўзининг ёрқин бўёғини топа олмаганлиги учун унинг Ойсанам ва Авезга кўрсатган одамгарчилигининг социал моҳиятини тушуниб олиш қийин. Паршагул Ойсанам билан Авезга яхшилик қилаётган экан, буни нима учун қиляпти: ё ўз эри — Ғўдалакни қўлдан бой бермаслик учунми, ё юраги инсоний ҳис ва туйғулар билан жўш ураётганиданми? Драматург, режиссёр ва артист мана шу саволга жавоб беришлари керак!

Драматургнинг салбий образлар яратишдаги таланти Ғўдалак — Қорақалпоғистон АССРда хизмат кўрсатган артист А. Сафарғалиев, Шраз — артист С. Утепбергенов, Кошкинбой образларида очиқ кўриниб турибди. Талантли артист А. Сафарғалиев ўз қаҳрамони характеридаги мураккаб томонларни ёрқин ифодалашга эриша олган. Афсуски шунга қарамай, образни яратишда ва ижро этишда маълум нуқсонларга йўл қўйилган, у ҳам бўлса, маккор ва тажрибали бой — Ғўдалакнинг баъзи ўринларда ҳаддан ташқари енгилтак қилиб берилишидир. Бу ҳол образнинг ҳаётийлигига маълум даражада путур етказади. Спектаклда Тўра — артист О. Умидқулов образи бўш чиққан.

«Суймаганга суйканма» комедиясининг сюжети ва композициясига келганда шуни айтиш керакки, автор воқиаларни ривожлантиришда ва бир-бирига боғлашда ўзига хос услуб билан иш олиб борган. Шунинг учун ҳам ҳар бир пардадаги воқианинг ўзаро боғланиши ва ечилиши ўзининг оригинал фазилатига эга.

Спектаклнинг музикаси (авторлари — Ж. Шомуротов, А. Ҳалимов) ҳам томошабинлар эътиборини ўзига тортади. Халқ музикасининг бой хазинасидан ижодий фойдаланиш ва уни ўринли гармонизация ҳамда оркестровка қилиш спектакль музикасининг ёқимли ва таъсирчан бўлишини таъминлаган.

Спектаклнинг декорацияси ҳақида шуни айтиш лозимки, Қорақалпоғистон АССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Б. Каменев саҳнани безатишда қорақалпоқ халқи турмушига хос хусусиятларни, Қорақалпоғистоннинг характерли манзараларини, табиат лавҳаларини ёрқин чизиб бера олмаган. Биринчи ва иккинчи пардалардаги кўринишлар ниҳоятда қашшоқ бўлганидек, учинчи пардадаги Ғўдалакнинг ўтови — уй-жойи ҳам мазмунига мос келадиган қилиб тасвирланмаган.

Бизнинг фикримизча, рассом саҳнада қорақалпоқ қишлоқлари манзарасини, табиат лавҳаларини жонли қилиб гавдалантириши лозим эди. Балетларда ҳам айрим ўринларда (балетмейстер — ЎзССРда хизмат кўрсатган артист Е. А. Петросова) воқиаларга боғланмаслик ҳоллари ва ортиқча киритилган моментлар бор.

Айрим камчиликлардан қатъий назар, қорақалпоқ халқининг бой оғзаки ижодиёти ва музикасидан фойдаланиш, Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий традицияларини ижодий равишда ўрганиш ва давом эттириш — пьеса автори С. Хўжаниёзовга ва Станиславский номидаги қорақалпоқ Давлат драма театри коллективига катта ижодий муваффақият келтирган.

Турсун СОБИРОВ,
филология фанлари кандидати.

ТАСС БАЁНОТИ

СССР Министрлар Совети Раиси Н. А. Булганин қуролсизланиш ҳамда халқаро кескинликни камайтириш масаласида 1956 йил 17 ноябрда АҚШ президенти Д. Эйзенхауэрга, Буюк Британия бош министри А. Иденга, Франция Министрлар Советининг Раиси Ги Моллега Совет ҳукуматининг Баёнотини юборганлиги совет матбуотида хабар қилинган эди. Шу Баёнотда Англия, Франция ва Исроил Мисрга қарши агрессия қилиб, тинчликни ва халқлар хавфсизлигини таҳдид остида қолдирганлиги сабабли вужудга келган халқаро вазият ҳар томонлама анализ қилиб берилган эди. Совет ҳукумати барча мамлакатларнинг ҳукуматларига ва аввало буюк давлатларнинг ҳукуматларига мурожаат қилиб, уларни урушнинг олдини олишга, зўр бериб қуролланишни тўхтатишга ва низоъли масалаларни тинч йўл билан ҳал қилишга қаратилган шошилинч чоралар кўрмоқ учун ўзларининг куч ва ғайратларини бирлаштиришга чақирган эди.

Мазкур Баёнотдаги янги совет таклифларида мамлакатларнинг қуролли кучлари ва қурол-яроғларини муайян миқдоргача камайтириш, атом ва водород қуролларини тақиқлаш, шу қуролларнинг запасларини йўқ қилиш ва бу қуролларни давлатларнинг қурол-яроғларидан чиқариб ташлаш, шунингдек шу турдаги қуролларни синовлардан ўтказишни дарҳол тўхтатиш кўзда тутилган эди. Мазкур таклифларда давлатларнинг ҳарбий харажатларини шунга яраша камайтириш, бошқа мамлакатларнинг территорияларидаги чет эл ҳарбий базаларини тугатиш, 1957 йил ичида АҚШ, СССР, Англия ва Франциянинг Германияда жойлаштирилган қуролли кучларининг учдан бир қисмини қисқартиш, шунингдек Шимолий Атлантик блокининг қатнашчилари бўлган мамлакатларнинг территорияларидаги АҚШ, Англия ва Франциянинг ҳозирги вақтда бўлган қуролли кучларини ҳамда Варшава шартномаси қатнашчилари бўлган мамлакатлар территориясидаги СССРнинг қуролли кучларини анча камайтириш ҳам кўзда тутилган эди. Янги совет таклифларида мазкур тадбирларнинг амалга оширилиши устидан қаттиқ контроль ўрнатишга ҳам муҳим ўрин берилган.

Аэрофотосъемкалар тўғрисидаги таклифни Қўшма Штатлар қуролсизланиш масаласида битим тузмоқ учун шарт қилиб қўйганлигини ҳисобга олиб, Совет ҳукумати бу битимни тезроқ тузиш манфаатларини кўзлаган ҳолда, Шимолий Атлантик блокининг ҳамда Варшава шартномаси қатнашчилари бўлган давлатларнинг қуролли кучлари турган чегара линиясидан шарққа ва ғарбга томон 800 километргача бўлган территорияда мазкур мамлакатларнинг Европадаги асосий қуролли кучлари жойлашган районда тегишли давлатлар розилиги билан аэрофотосъемка қилиш масаласини кўриб чиқишга ўзининг тайёр эканлигини билдирган эди.

Совет ҳукуматининг янги таклифлари Ғарб давлатларининг бир қанча муҳим таклифларини ҳисобга олган ҳолда қуролсизланиш бўйича тузилган кенг программа бўлган эди.

Совет ҳукумати Шимолий Атлантик блокига аъзо бўлган мамлакатлар билан Варшава шартномасида қатнашаётган мамлакатлар ўртасида бир-бирига ҳужум қилмаслик пакти тузишни ҳам таклиф қилган эди. Совет Иттифоқи билан АҚШ, яъни энг зўр қуролли кучлари бўлган давлатлар иштирок қилган ҳолда шундай пакт тузилиши бутун халқаро вазиятга радикал ўзгартиш киритган бўлур эди, халқаро кескинликни камайтиришга ва давлатлар ўртасида ишонч вужудга келтиришга ёрдам берган бўлур эди.

Қуролсизланиш масаласини Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг органларида муҳокама қилиш шу дамгача бирор конкрет натижалар бермаганлиги сабабли, Совет ҳукумати СССР, АҚШ, Англия, Франция ва Ҳиндистон ҳукуматлари бошлиқларининг кенгашини чақиришни таклиф қилган эди, бундай кенгашни ўтказиш англашилмовчиликларни тезроқ бартараф қилишга ва ҳозирги замоннинг энг муҳим ҳамда кечиктириб бўлмайдиган проблемаси бўлган қуролсизланиш проблемаси устида битимга келишга ёрдам берган бўлур эди, деб ҳисоблаган эди.

Жаҳон жамоатчилиги Совет Иттифоқининг янги таклифларини мамнуният билан кутиб олиб, бу таклифларга қуролсизланиш проблемасини ҳал этиш ишига қўшилган катта ҳисса деб баҳо берди.

Совет ҳукумати ўзининг изчил тинчликсевар ташқи сиёсатига амал қилгани ҳолда, қурол-яроғларни камайтириш ва ядро қуролини тақиқлаш вазифаларини тезроқ ҳал этишга қаратилган таклифларни ўртага ташлади. Совет давлати учун тинчлик сиёсати муваққат сиёсат бўлмасдан, балки бошқа мамлакатлар билан олиб бораётган муносабатлари учун қатъий негиздир.

СССР ҳукумати қуролсизланиш программасини амалда рўёбга чиқаришни бошлаб беришга интилиб ва бу проблемани боши берк кўчадан чиқариб олишни истаб, қуролсизланиш проблемасига доир кўп йиллар давом қилиб келган музокаралар вақтида неча марталаб Ғарб давлатларининг майлига юрди ва уларнинг таклифларини қабул қилди. Масалан, давлатлар қуролли кучларининг миқдорини белгилаш масаласида шундай бўлган эди. АҚШ ва бошқа Ғарб давлатлари давлатлар, биринчи навбатда Совет Иттифоқи ўз қуролли кучларини ва оддий қурол-яроғларини кўп миқдорда камайтирмагунча ядро қуролини тақиқлашга рози бўлмаймиз, деб айтган эдилар. Улар атом қуролини тақиқлашдан ўзларининг бош тортаётганликларига баҳона қилиб, Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик лагерь мамлакатларининг қуролли кучлари Ғарб давлатлариникига қараганда анча кўп, «кучлар мувозанати» учун ўзларига атом қуроли кераклигини важ қилиб келтирган эдилар. Ғарб давлатлари АҚШ, СССР ва Хитой учун қуролли кучларнинг миқдорини бир миллиондан бир ярим миллион кишигача қилиб ҳамда Англия ва Франция учун 650 минг кишидан иборат қилиб белгилашни 1952 йилда таклиф қилдилар ва бу таклифни 1955 йилда такрорладилар. Шу билан бирга улар, агар СССР шу миқдорга рози бўлса, Ғарб давлатлари ҳам атом ва водород қуролини тақиқлашга ва бу қуролни давлатларнинг қурол-яроғлари қаторидан чиқариб ташлашга рози бўладилар, деб айтган эдилар.

Совет Иттифоқи шу таклифга рози бўлганидан кейин Америка Қўшма Штатлари, шунингдек Англия ва Франция ўзлари таклиф қилган миқдордан бош тортдилар ва янги, анча кўпроқ миқдорни таклиф қилдилар. Улар қуролли кучлар миқдорини АҚШ, СССР ва Хитой учун 2,5 миллион кишидан иборат қилиб ҳамда Англия ва Франция учун 750 минг кишидан иборат қилиб белгилашни таклиф қилдилар. Совет ҳукумати АҚШнинг бу таклифини қабул қилди, чунки бу нарса қуролсизланиш масаласида битимга келишни осонлаштиради, деб ўйлади. Совет ҳукуматининг 17 ноябрдаги таклифига уч давлат ҳукуматлари бошлиқларининг берган жавоби АҚШнинг қуролли кучлар миқдори масаласида тез фурсатда битимга келишга тайёр эканлигини асло кўрсатмайди.

Атом қуролини тақиқлаш масаласининг аҳволи ҳам яхши эмас. Атом қуролини тақиқлаш масаласини муҳокама қилиш вақтида илгари АҚШ томонидан сунъий равишда қўйилган ҳар хил шартларга янгидан-янги шартларни қўшабердилар, бу шартлар атом қуролини тақиқлаш проблемасини батамом боши берк кўчага тиқиб қўйди. Шу муносабат билан лоақал шу фактни кўрсатиб ўтиш кифоя қиладики, АҚШ ҳам, шунингдек Англия билан Франция ҳам ўз таклифларида ядро қуролини узил-кесил тақиқлашни ва уни қурол-яроғлар қаторидан чиқариб ташлашни умуман кўзда тутмаётирлар.

Яна бунинг устига Ғарб давлатлари атом ва водород қуролини синовлардан ўтказишни дарҳол тўхтатиш тўғрисида Совет Иттифоқи томонидан қилинган таклифни қабул қилишдан аввалгидек бош тортмоқдалар, ваҳоланки халқлар ядро қуролини синовлардан ўтказишни дарҳол тақиқлашни тобора зўр бериб талаб этмоқдалар. Тинчликни сақлаш тўғрисида чинакам ғамхўрлик қилаётган ҳеч бир ҳукумат мана шундай мажбуриятни ўз зиммасига олишдан бош тортиши мумкин эмас. Шу нарса яхши маълумки, бу мажбуриятнинг бажарилиши устидан ҳеч қандай махсус контроль талаб қилинмайди, чунки шу мажбуриятнинг бузилиши дарҳол ҳаммага маълум бўлиб қолур эди.

Қуролсизланиш тўғрисида олиб борилган музокараларнинг тажрибаси шуни кўрсатдики, Совет ҳукумати битимга келиш манфаатларини кўзлаб, АҚШ ва бошқа Ғарб давлатларининг таклифларини ҳар сафар қабул қилганида бу давлатлар орқага тисарилиб, ўзлари қилган таклифлардан воз кечабердилар.

Совет ҳукумати ўзининг 17 ноябрдаги Баёнотида бу сафар аэрофотосъемкалар ўтказиш сингари масалада яна бир марта Қўшма Штатларнинг майлига юрди, ваҳоланки, Қўшма Штатлар томонидан таклиф қилинган «очиқ осмон» плани қурол-яроғларни камайтириш тўғрисидаги битимнинг давлатлар томонидан бажарилиши устидан халқаро контроль ўрнатиш проблемасини ҳам, қуролсизланиш проблемасини ҳам ҳал қилмаслиги ҳаммага маълумдир. Президент Эйзенхауэрнинг Н. А. Булганинга юборган кейинги мактубидан маълум бўлишича, Марказий Европада аэрофотосъемкалар ўтказиш масаласини муҳокама қилишга Совет ҳукуматининг тайёр эканлигини Қўшма Штатлар ҳукумати лозим бўлган даражада қўллаб-қувватламаётир ва бу ҳам тасодифий бўлмаса керак.

Совет ҳукумати қуролсизланиш проблемасига доир таклифлар киритиш билангина чекланмасдан, балки зўр бериб қуролланишга хотима беришга, ўринсиз сарф бўлаётган маблағларни беҳуда сарф қилмасликка ўзининг интилаётганлигини конкрет ишлар билан исбот қилмоқда, ўз қуролли кучларини ва мудофаага бўлаётган харажатларни камайтириш йўлида амалий тадбирлар кўрмоқда, буни СССР ҳукуматининг Совет Армиясининг сонини 1 миллион 840 минг киши миқдорида камайтириш ва ҳарбий эҳтиёжларга бўлаётган харажатларни камайтириш тўғрисидаги маълум қарорлари яққол кўрсатиб турибди. Афсуски, Ғарб давлатлари Совет Иттифоқидан ўрнак олмадилар.

Д. Эйзенхауэр жанобларининг, А. Иден жанобларининг ва Ги Молле жанобларининг қуйида эълон қилинаётган жавоб хатларидан кўриниб турибдики, уч Ғарб давлати ҳукуматлари Совет ҳукуматининг баёнотидаги таклифларга тўппа-тўғри жавоб беришдан бош тортмоқдалар. Улар қуролсизланиш проблемасини ҳал қилишга ва халқаро кескинликни камайтиришга ёрдам бера оладиган бирор конкрет чораларни ҳам таклиф қилмаётирлар. АҚШ, Англия ва Франция ҳукуматлари қуролсизланиш тўғрисидаги бутун масалани Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг қуролсизланиш комитетига ва унинг кичик комитетига топшириш мақсадга мувофиқ бўлади, деган умумий гаплар билангина чекланмоқдалар.

Бу хилдаги позиция қуролсизланиш проблемасининг тезроқ ҳал қилинишига ёрдам бериши мумкин эмас.

Бунда шу фактга ҳам эътибор бермасдан ўтиб бўлмайдики, кейинги вақтларда Қўшма Штатлар ҳарбий тайёргарликларни янада кучайтиришга, зўр бериб қуролланишни, шу жумладан, атом қуроли ишлаб чиқаришни кучайтиришга қаратилган тадбирларни кўрмоқда.

Маълумки, АҚШ президенти мамлакат аҳволи тўғрисида 10 январда конгрессга юборган ўзининг мактубида Америка қуролли кучларини янада кенгайтиришга чақирди, бу қуролли кучлар, унинг сўзи билан айтганда, ҳозир ҳам «тинчлик замон тарихидаги энг зўр қуролли кучлардир». АҚШнинг 1957—58 молия йили учун тузилган ва яқинда эълон қилинган бюджети проектида ҳарбий харажатларни янада ошириш кўзда тутилади: ҳарбий харажатлар кўпайтирилиб, 45,3 миллиард долларга етказилади, бу эса, давлат бюджетидаги ҳамма харажатларнинг 63 процентини ташкил қилади.

АҚШ ҳукуматининг бошқа давлатларнинг территорияларида атом қуроли билан қуролланган махсус ҳарбий қисмларни вужудга келтириш ва уларни бошқа давлатларнинг территорияларида жойлаштириш ҳақидаги янги планлари Америка ҳукмрон доираларининг атом урушига тайёргарликни кучайтираётганликларини кўрсатади. Қўшма Штатлар агрессив блоклардаги ўз иттифоқчиларини ҳам зўр бериб қуроллантирмоқда. НАТО кенгашининг ўтган йил декабрь ойида бўлиб ўтган сессияси шу иттифоқ ичидаги ҳарбий ҳамкорликни мустаҳкамлаш тўғрисида ва Қўшма Штатларнинг Европадаги ўз шерикларини, шу жумладан, Ғарбий Германияни ҳам «тактик» атом қуроли билан қуроллантириши лозимлиги тўғрисида қарор қабул қилди. АҚШ давлат секретари Америка ҳукуматининг Европадан ўз қўшинларини олиб чиқиб кетмаслик тўғрисидаги қарорини НАТО кенгашининг сессиясида таъкидлаб ўтди ва НАТОнинг Европадаги аъзолари НАТО қўмондонлигига қуролли кучлар бериш соҳасидаги ўз вазифаларини тобора кўпроқ даражада бажаришлари лозимлигини қаттиқ талаб қилди. НАТО қўмондонлигида эса гитлерчилар армиясининг генераллари борган сари катта роль ўйнамоқдалар.

Қўшма Штатларнинг мана шу ҳамма тадбирлари АҚШ ҳукуматининг тинчликсеварлик тўғрисидаги декларациялари ҳамда қуролсизланиш ҳақида битимга келишга интилаётганлиги тўғрисидаги гаплари нақадар пуч эканлигини яққол кўрсатиб турибди.

Маълумки, Совет ҳукумати ўзининг 17 ноябрдаги таклифларида Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг қуролсизланиш комиссиясида ҳамда унинг кичик комитетида қуролсизланиш проблемаси тўғрисида битимга келиш мақсадида қилинаётган ҳаракатни давом эттириш кераклигини айтиб ўтди. Шу билан бирликда, Совет ҳукумати қуролсизланиш масаласини фақат Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг органларидагина муҳокама қилиш ҳозирча реал натижалар бермаганлигини ҳисобга олиб ва вужудга келган халқаро вазият урушнинг олдини олиш ва зўр бериб қуролланишни тўхтатиш мақсадида шошилинч чоралар кўришни талаб қилаётганлигини яхши англаб, манфаатдор ҳукуматлар муҳокамасига ўзининг янги таклифларини киритди. Совет ҳукумати, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти органларида ҳам, шунингдек шу органлардан ташқарида ҳам совет таклифларининг, шунингдек бошқа таклифларнинг кечиктирмай муҳокама қилиниши давлатларнинг позицияларини бир-бирига яқинлаштиришга ва қуролсизланиш тўғрисида битимга келишга ёрдам беради, деб умид қилди. АҚШ, Англия ва Франция ҳукуматларининг жавобларига бу проблемани муҳокама қилишдан бош тортишга ва бу проблемани ҳал қилишни номаълум муддатга чўзиб юборишга уринишдан бошқа нарса эмас, деб баҳо бермаслик мумкин эмас. АҚШ, Англия ва Франция делегациялари Бош Ассамблеянинг ҳозирги сессиясида қуролсизланиш масаласини муҳокама қилишдан ҳақиқатда бош тортганликлари ва Бош Ассамблеянинг қуролсизланиш масалалари моҳиятига доир бирор қарор қабул қилишига йўл қўймаслик учун ҳамма чораларни кўрганликлари тасодифий бўлмади.

Буларнинг ҳаммаси шунга олиб келдики, Бош Ассамблея қуролсизланиш проблемаси тўғрисида бу сафар ҳам конкрет қарорлар қабул қилмади. Қуролсизланиш тўғрисидаги ҳамма таклифлар яна Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг кичик комитетига топширилаётганлигини ва бу кичик комитетнинг қатнашчилари СССР дан ташқари яна ўша АҚШ, Англия ва Франциядан, шунингдек уларнинг позициясини маъқуллаётган Канададан иборат эканлигини, бу давлатлар агрессив Шимолий Атлантик блокининг қатнашчилари эканлигини, бу блокнинг бутун сиёсати зўр бериб қуролланишни давом эттиришга қаратилганлигини назарда тутсак, у ҳолда Ғарб давлатлари қуролсизланиш масалаларига доир тегишли таклифларни муҳокама қилишни чўзиш тактикасини нима сабабдан яна аввалгидек ўтказиб келаётганликларини тушуниб олиш қийин эмас. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти қуролсизланиш комиссияси составини ва унинг кичик комитети составини кенгайтириш тўғрисида Совет Иттифоқи томонидан қилинган таклифларга Ғарб давлатларининг терс қараганлигига ҳам сабаб шудир.

Маълум бўлишича, қуролсизланиш ва халқаро кескинликни камайтириш масаласига доир совет таклифлари музокаралар учун яхши асос бўлиши мумкин бўлса ҳам, лекин бу таклифлар АҚШ, Англия ва Франция томонидан ҳозирча лозим бўлган даражада қўллаб-қувватланмаганлигига Совет Иттифоқининг раҳбар доиралари ўзларининг афсусланганликларини билдирмоқдалар. Совет Иттифоқининг таклифларига бу тахлитда муносабатда бўлиш АҚШ, Англия ва Франция ҳукуматларининг қуролсизланиш проблемасини ҳал қилишга ёрдам беришга интилаётганликларини кўрсатмайди. Зўр бериб қуролланиш ва унинг оқибатлари ҳақида сўзда эмас, балки амалда ташвиш қилаётганлар Совет ҳукуматининг бу проблемани боши берк кўчадан чиқаришга, қурол-яроғларни ва қуролли кучларни камайтириш йўлида амалий тадбирлар кўришга, ядро қуролини тақиқлашга, янги уруш хавфини тугатишга қаратилган конкрет таклифларига хайрихоҳлик билан қарамасликлари мумкин эмас.

Ўртоқ Н. А. Булганиннинг 1956 йил 17 ноябрдаги хатига Д. Эйзенхауэр, Антони Иден ва Ги Молленинг юборган жаваблари қуйида эълон қилинади.

Дуайт Д. Эйзенхауэр жанобларининг ўртоқ Н. А. Булганинга хати

«1956 йил 31 декабрь

Ҳурматли Раис жаноблари,

Сиз ўзингизнинг 1956 йил 17 ноябрдаги хатингизда менинг эътиборимни Совет ҳукуматининг баёнотига жалб қилгансиз, мен шу баёнотни синчиклаб кўриб чиқдим, лекин Сизнинг Ҳукуматингизнинг халқаро кескинликнинг манбаи тўғрисидаги анализига асос эътибори билан қўшилмайман, деган хулосага келдим.

Қўшма Штатларнинг халқи Венгрия халқига қарши қилинган совет қуролли ҳаракатлари сабабли жаҳонда туғилган ғазабни шу Баёнотда «туҳмат кампанияси» деб рад қилиш йўлидаги уринишни қабул қилиши мумкин эмас. Совет ҳукумати Венгрия масаласида Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг конструктив тавсияларини қабул қилмаган бир вақтда Яқин Шарқдаги низоъда қатнашувчи томонлар Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг ёрдамини қабул қилдилар. Совет Иттифоқининг Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Венгрия ҳақидаги резолюциясини бундай қабул қилиши кескинликни камайтириш йўлида муҳим қадам бўлур эдики, Совет баёноти кескинликни шундай камайтиришга даъват қилмоқда. Сизнинг Ҳукуматингизнинг Баёнотида, Ғарбий Европадаги стратегия вазияти ҳозирги вақтда Совет Иттифоқи қуролли кучлари учун қулай деган тахмин айтилган. Бундай гап халқаро кескинликни юмшатишга қаратилган гапга ўхшамайди. Бундан ташқари Шимолий Атлантик шартномаси ташкилоти билан узоқ вақтдан бери алоқада бўлиб келганлигим сабабли бу ташкилотнинг ўзининг коллектив мудофаа миссиясини бажаришига тўла равишда қодир эканлигига аминман.

Сиз Ҳукуматлар бошлиқларининг яна кенгашини ўтказишни таклиф қилгансиз. Вазият анчагина натижага эришиш эҳтимолини туғдирган ҳар қандай вақтда бу кенгашда қатнашишга рози бўлур эдим. Бироқ, менинг фикримча Бирлашган Миллатлар Ташкилоти доирасида ўтказиладиган муҳокама қуролсизланишдек жуда мураккаб масалада тезроқ натижага олиб келади. Шунга мувофиқ Қўшма Штатлар ўзининг янги таклифларини шу ташкилотга олиб киради.

Сизнинг ҳаво инспекциясини қуролсизланиш масаласида ижобий фактор тариқасида кўриб чиқишга очиқдан-очиқ тайёр эканлигингиз менга умид бағишлайди. Бироқ, мен шунга ғоят афсусланаманки, Сизнинг Ҳукуматингизнинг Баёноти ҳарбий қувватимиз марказларини ҳаводан инспекция қилиб туриш воситаси билан тўсатдан бўладиган ҳужумнинг олдини олиш тўғрисида Женевада қилган таклифимнинг асосий элементи бўйича битимга келишга тайёр эканликни изҳор қилмайди. Қўшма Штатлар Сизнинг бу таклифингизни, шунингдек қуролсизланишга доир бошқа таклифларингизни синчиклаб ўрганади. Биз бу таклифларни ҳам, шунингдек Қўшма Штатларнинг қиладиган таклифларини ҳам қуролсизланиш Кичик комитетининг бўладиган мажлисларида муҳокама қилишга тайёрмиз.

Сиз шу нарсага амин бўлишингиз мумкинки, бизнинг Ҳукуматимиз самарали контроль ўрнатиш ва ҳамма қурол-яроғларни камайтириш мақсадида ўз ҳаракатини давом эттираверади. Ҳамма халқларнинг умумий манфаатлари йўлида адолатли ва узоқ давом қиладиган тинчлик учун мустаҳкам негиз топиш менинг доимий мақсадим бўлиб қолади.

Сизга самимият билан

Дуайт Д. Эйзенхауэр».

Сэр Антони Иденнинг ўртоқ Н. А. Булганинга хати

«1957 йил 3 январь.

Мен Сизнинг 17 ноябрдаги хатингиз билан менга юборилган Баёнотнинг қуролсизланишга тааллуқли қисмини кўриб чиқдим.

Ҳазрат Олияларининг ҳукумати қуролсизланишга доир ҳар қандай конструктив таклифларни кўриб чиқишга ҳамма вақт тайёрдир, албатта. Бироқ, тажриба шуни кўрсатадики, ҳозирги мавжуд вазиятда қуролсизланиш масаласини, Сиз таклиф қилаётганингиздек, энг юксак даражада муҳокама қилиш тузук натижага олиб келмаса керак. Биз қуролсизланиш масаласини муҳокама қилмоқ учун Бирлашган Миллатлар Ташкилоти томонидан шу мақсад учун таъсис этилган махсус органлар, яъни қуролсизланиш комиссияси ва унинг Кичик комитети энг яхши муассаса бўлади, деб ҳисоблаймиз.

Сизга маълумки, қуролсизланиш комиссияси ўзининг яқинда бўлган мажлисида Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясига ўзининг доклади тўғрисида битимга келди ва яқин фурсатда у ерда қуролсизланиш масаласи муҳокама қилинади. Бундан ташқари, Қуролсизланиш Кичик комитети ўз олдида турган масалаларни ўрганишни март ойида яна бошлаб юборсин деб таклиф қилинди. Ҳазрат Олияларининг ҳукумати ҳам мана шу вақт Кичик комитетда янгидан учрашмоқ учун қулай бўлур эди, деб ҳисоблайди ва мен ҳам бунга Совет ҳукумати рози бўлади, деб умид қиламан».

Ги Молле жанобларининг ўртоқ Н. А. Булганинга хати

«1957 йил 3 январь

Раис Жаноблари,

Сиз менга 17 ноябрда юборган Баёнот қуролсизланиш масаласи тўғрисидаги музокараларга ҳамиша хайрихоҳлик билан қаровчи менинг Ҳукуматим томонидан ўрганиб чиқилди.

Гарчи Сизнинг таклифларингиздан баъзилари диққат билан кўриб чиқишга арзиса ҳам, аммо шу таклифларга қўшиб қилинган анализ мақбул бўладиган анализ эмас. Кейинги ойлардаги воқиалар бу анализда шу қадар кам объективлик билан кўрсатилганки, мен ҳақиқатнинг бундай бузиб кўрсатилганлиги ҳақида ҳар қандай шарҳ беришдан ўзимни тийишни афзалроқ кўраман. Бизнинг ҳукуматларимиз аввало инсоният тақдирини яхшиламоқ учун воситалар қидириши ва асоссиз айблашлардан ҳам, шунингдек ўзбошимча фикр юритишлар ва дўқ қилишлардан ҳам воз кечишлари лозим.

Шу муносабат билан Сизнинг «Мисрга қарши қилинган сабабсиз агрессия» деб айтган гапларингиз, «Венгриядаги контрреволюцион ҳарбий фитна» ва Ғарбий Европадаги «ҳарбий васваса» ҳақида айтган гапларингиз йўл қўйилиши қийин бўлган гаплардир ва фактларга сира тўғри келмайди. Сизнинг НАТОга тўнкаган «агрессив» ниятлар тўғрисидаги гапларингиз ҳам худди шундай гаплардирки, НАТОнинг роли халқаро кескинликни кучайтиришдан иборат бўлмай, балки камайтиришдан иборатдир.

Аксинча, Сизнинг контроль соҳасидаги ва жумладан ҳаво контроли соҳасидаги таклифларингиз бизнинг ниятларимизга мос бўлиб тушади, лекин шу қадар мураккаб масалаларни ҳукуматлар бошлиқларининг кенгашида ўрганиш ҳозирги босқичда ўринли бўлишига шубҳаланаман. Менингча, махсус кенгаш чақириш эмас, балки Бирлашган Миллатларнинг компетентли органларига мурожаат қилиш энг яхши метод бўлур эди. Биз ҳам шу органларда қуролсизланишга доир ҳар қандай таклифни муҳокама қилишга тайёрмиз.

Албатта, халқаро ишончни тиклаш бошқача ҳаракатларни талаб қилади. Сизнинг «мавжуд идеологик англашилмовчиликлар давлатлар ўртасида муносабатларни кескинлаштирмоқ учун, урушни пропаганда қилмоқ учун, айниқса бир давлат кучини бошқа давлатга қарши қўлланмоқ учун асос бўлиши мумкин эмас» деган жумлангиз билан қизиқиб танишдим. Истагимиз шуки, Совет ҳукумати келгусида ва ўзининг барча давлатлар билан, шу жумладан Шарқий Европа давлатлари билан муносабатларида ҳам шундай принципларни ҳурматласин, қуролсизланиш масаласини ҳал қилиш шу тариқа осонлашсин.

Раис жаноблари, менинг энг юксак ҳурматимни қабул қилгайсиз.

Ги Молле».

Сатира ва Юмор

Меҳмонхона ҳангомаси

(Тошкент шаҳар Октябрь районн совет-колхоз мол бозорининг карвонсаройида колхозчилар уйи номли меҳмонхона бор, ана шу меҳмонхона ҳақида колхозчи меҳмонларнинг шикояти)

Кеча, кеч қолдигу, кўндик кетишни эплай олмасдан
Бу меҳмонхонанинг бу хилда аҳволин билолмасдан,
Супурги тегмаган йил-ой ўтиб бу хонага ҳеч бир
Мўғорлаб — зах босиб кетган ҳама ашёлари кир-чир.

Кўнгил тортмас берилган кўрпа-ёстиқ шу қадарки кир,
Киши хайрон, бу кўрпа ранги қайранг ажратолмасдан,
Юриб чиқдик совуқдан дирдираб тонг отгунча бу кеч,
Ажабки қаҳратон қиш бўлса-ю, нечун ёқилмас печ,

Бирор тун қўнса ҳар ким, қайта орзу қилмагай ҳеч-ҳеч,
Агар бодлик киши бўлса ётар белни ололмасдан,
Қани бир қўл ювай десак на умивальник ва на сув бор,
Мудир ўртоқ Розиқов лом демас бу тўғрида зинҳор.

Ётоқ ҳаққин олишда хуштавозу содда, беозор,
Уйида бизни ўйлаб чиққан эрмиш ухлаёлмасдан.
Сенга ёздик келиб «Тошкент ҳақиқати» қўлла бир чора,
Тузалса ушбу меҳмонхонага бир сон кириб зора.

Розиқов бизни колхоз уйларин кўрсайди бир бора,
Ушал вивескасин олгай эди дарҳол уялмасдан.

Ж. АСОМИДДИНОВ.

Шу ҳам илтифотми?..

Тошкентдан келган инспектор Гулистон район марказидаги меҳмонхонада тунамоқчи бўлди. Дуч келган кишилардан сўроғлаб, излаган жойини ниҳоят топиб, эшикни очди. Меҳмонхона мудири Н. Бузенкова печкадан бошини кўтармай, «ҳужжат!» деди. Инспектор командировка қоғозини узатди. Меҳмонхона мудири ўтирган жойидан қимирламай ҳужжатни кўрди. Ундан кейин тортма устида ётган дафтарни очиб, меҳмонни рўйхатга олди. Ниҳоят ўрнидан қўзғалиб, иккинчи хонадаги чекка бир шалақ кроватни кўрсатиб, «сизнинг жойингиз» деб чиқиб кетди.

Инспектор ечиниб, йўл чангини қоқмоқчи бўлди, чўтка тополмади. Соқолини қирмоқчи бўлди, ойна тополмади. Булардан воз кечиб, ювинмоқчи бўлди, сочиқ тополмади. Чўнтагидан янги рўмолчасини олиб, ташқарига чиқди, умивальник тополмади. Нима қилишини билолмай, боши қотган меҳмон кўчадаги ариқнинг музини ёриб, кўлмак сувда юз-қўлини чайқаб, хонага қайтди. Барвақт туришни ўйлаб, дам олмоқчи бўлди. Лекин хона совуқ эди. Печкага қўл тутди — худди муз қалагандай...

Инспектор меҳмонхона мудирини излади. Лекин у қаёққадир чиқиб кетган эди. Бошқа туновчилар ҳам бу ерга келганларига минг пушаймон бўлиб, Бузенкованинг бепарволигидан шикоят қилиб сўзлардилар.

Инспектор тунни совуқ қотиб, бедор ўтказди. Тонг отиши билан Бузенковани излаб топди ва ноқулай аҳвол ҳақида ўз норозилигини билдирди ва бирдан акса урди.

Бузенкова, меҳмонхона ҳақини олиб, лоқайдлик билан:

— Саломат бўлсинлар,— деди ва жавоб ўрнига рўйхат дафтарини ёпиб, ўрнидан туриб кетди. Инспектор «энг расво меҳмонхонани кўрмоқчи бўлганлар Гулистонга келишсин» деган хаёлни кўнглидан ўтказиб, район коммунал хўжалиги бўлимидан хафа бўлиб чиқиб кетди.

Шу ҳам илтифотми?

В. АБДУСАМАТОВ.

ЧИҚДИ

(МУҚИМИЙГА ЎХШАТМА)

(Тошкент районидаги Ленин номли колхозда 1953 йилда қурила бошланиб, ҳозиргача тамомланмай, ўз ҳолига ташлаб қўйилган теплица ҳақида).

Тингласанг, э халойиқ,
Ишлар чатоғи чиқди,
Тўрт йил бўлди теплица
Битмай сўлоғи чиқди,

Нураб девор, рамларин
Кўчиб бўёғи чиқди.
Қайрилмайди раис ҳам,
Важҳу думоғи чиқди.

Қўли гул Мираъзам бор
Ҳамда Ҳайдар кабилар
Имиллар йил олти ой,
Кетди иссиқ овқатга,

Қанча гурунч, мош, буғдой.
Колхоз мулки бопланиб,
Чиқимнинг тоғи чиқди.
Сарфланган пул жамланса,

Аввал колхоз банд бўлди
Теплицани қуришга,
Ёрдамчи ҳам кам эмас,
Кўмаклашди бу ишга,

Етти киши қўйилди
Бир ёз хом ғишт қуйишга,
Ишлаб турди қўш хумдон,
Ғиштлар булоғи чиқди.

Қурувчилар устаси

Неча ўн мингга етди,
Колхоз кассасин қашлаб,
Битмади, ортга кетди.
Қишда қанча тахта ҳам

Ромлари чириб битди
Иш хуржин деб халойиқ
Ҳасрати-доғи чиқди.

А. ТУРҒУНОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

„Унмайди ҳам, куймайди ҳам“

Газетамизнинг 1956 йил 24 ноябрь сонида юқоридаги сарлавҳа билан мақола босилиб, унда Қорасув районидаги Свердлов номли колхоз ёрдам кассасининг талон-торож қилинганлиги кўрсатилган эди.

Қорасув район прокурори ўртоқ Қурбоновнинг редакциямизга хабар беришича, текширишда газетада кўрсатилган фактлар тўла тасдиқланган. 1954 йилда ёрдам кассасидан пул олган колхоз ҳисобчиси Зия Аҳмадиевдан 3 минг сўм, қишлоқ касалхонасининг врачи Медведевадан 2 минг сўм, район матлубот союзи савдо бўлимининг мудири Азим Садировдан 1 минг сўм, колхоз кассири Жалол Сафаровдан 3 минг сўм, Ворошилов номли колхоз партия ташкилотининг секретари Тожиевдан 1 минг сўм — жамъи 10 минг сўм пул ундириб олинган ва колхоз ёрдам кассасига топширилган.

Колхоз ёрдам кассасига амалий ёрдам бериш ўрнига ғайри-қонуний иш тутган колхоз ҳисобчиси Аҳмадиев ва кассир Сафаровларга маъмурий чора кўриш Қорасув район ижроия комитетидан сўралган.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН САНЪАТИ ВА АДАБИЁТИ ДЕКАДАСИ

Суратда: «Равшан» спектаклидан бир кўриниш. 1. Равшан — Ўзбекистон ССР ва Қорақалпоғистон АССР халқ артисти **Т. Раҳмонова**, колхоз раиси Қамақбой — Ўзбекистон ССР ва Қорақалпоғистон АССР халқ артисти **Й. Шарипов.** 2. Лапарчилар ансамбли қозоқча «Оқ томоқ» ва «Бағила» лапарларини ижро этмоқдалар.

В. Салов ва **М. Розенкранц** фотолари

ГЎЗАЛ, ТАЛАНТЛИ САНЪАТ

Қорақалпоғистон санъат ва адабиёт арбоблари Ўзбекистон пойтахтида ўн кун бўлдилар. Улар спектаклларда, концертларда, адабий-бадиий кечаларда ўз халқининг гўзал, талантли санъатини намойиш қилдилар, ўзлари эришган ажойиб ютуқлар билан Ўзбекистон пойтахти меҳнаткашларини қувонтирдилар.

Иккинчи февралда Навоий номидаги Ўзбек давлат опера ва балет театрида Қорақалпоғистон АССР санъати ва адабиёти декадасининг якунловчи концерти бўлди. Театрнинг томоша зали кишилар билан лиқ тўлди. Қорақалпоқ халқининг вакиллари билан яна учрашмоқ учун бу ерга бир ярим мингга яқин киши келди.

Концерт программасига рақс, ашула ва музика санъати номерлари киритилган эди. Концерт Станиславский номли театр, Бердах номидаги филармония, Қорақалпоғистон Маданият министрлиги Радиоинформация бошқармаси терма хорининг чиқиши билан бошланди. Ватан, Коммунистик партия тўғрисидаги, бахт, ёшлик тўғрисидаги қўшиқлар улуғвор янграйди. Бу қўшиқларни композиторлардан Ж. Шомуротов, А. Халимов, А. Султонов ва Ф. Назаров қорақалпоқ шоирларининг сўзлари асосида яратганлар.

Томошабинлар хореография санъатининг талантли мастерларини ғоят самимий кутиб оладилар. Хотин-қизлар рақс ансамбли декада кунларида ҳамманинг мақтовига сазовор бўлди. Ансамбль бу сафар ҳам қорақалпоқча лирик рақсни ва «Амударё» рақсини ижро этиб, юксак санъатни намойиш қилди. Эркаклар рақс ансамбли ҳам муваффақият қозонди. Бу ансамбль томошабинларни меҳнат жараёнини куйловчи хореографик «Балиқ овловчилар» ва «Чўпонлар» ўйинлари билан таништирди.

Рақсчи солистлардан З. Сапарова, Р. Адикова, П. Маткаримова, У. Оллаберганова ва бошқалар ўз санъатлари билан томошабинларни хурсанд қилдилар. Улар қорақалпоқ ва ўзбек рақсларини ижро этдилар.

Ашулачилардан О. Шомуротова, Т. Раҳмонова, Г. Тлемуротов, К. Матёқубова, А. Отамуротова, А. Собирова ва бошқалар самимий кутиб олинди. Улар қорақалпоқларнинг «Нигорим», «Бозатов», «Гулистон», «Хўжа бахмал» ва бошқа кўпгина қувноқ ва лирик қўшиқларни ғоят маҳорат билан ижро қилдилар. Якунловчи концерт программасига Совет Иттифоқи халқлари ва чет мамлакатлар халқларининг қўшиқлари ҳам киритилган эди.

Станиславский номидаги Қорақалпоғистон давлат театрининг коллективи декада кунларида катта муваффақиятга эришди. Артистлардан Т. Раҳмонова, Г. Шерозиева, Ю. Мамутов ва Р. Сеитов томонидан театрнинг оммабоп постановкалари «Суймаганга суйканма», «Ошиқ Ғариб»дан ижро этилган парчалар қорақалпоқ халқининг театр санъатини ривожлантиришда ажойиб ютуқларга эришганлигини яна бир марта кўрсатди.

Реконструкция қилинган қорақалпоқ музика асбоблари оркестрининг коллективи айниқса музикани аъло даражада билганлигини намойиш қилди. Бу оркестр томошабинларни «Қора жўрға» деган халқ мелодияси билан, «Қорақалпоқ темаларидаги рапсодиялар» ва бошқа музика пьесалари билан таништирди. Қорақалпоғистонда машҳур бўлган музикачи Ж. Шомуротов раҳбарлигидаги дуторчилар ансамбли муваффақият қозонди.

Лапарчилар ансамбли томошабинлар олқишига сазовор бўлди. Бу ансамбль чиройли қорақалпоқча «Саидай кулдим» лапарини ва қозоқча «Бағила» лапарини қувноқлик билан ижро қилди.

Концертнинг охирида композитор М. Насимов ва А. Халимов томонидан яратилган Коммунистик партия тўғрисидаги қорақалпоқча қўшиқ ғоят баланд руҳ билан жаранглади. Бу қўшиқни декадада қатнашган барча артистлар ва музикачилар ижро этдилар.

Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артист ва Қорақалпоғистон АССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби А. Халимов ва Қорақалпоғистонда хизмат кўрсатган артист Т. Олланазаровнинг режиссерлик иши якунловчи концертнинг катта муваффақият қозонишига ёрдам берди. Концерт программасини дирижерлардан М. Насимов, Ф. Назаров, А. Султоновлар, бош балетмейстер, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Е. Петросова, хормейстер С. Давлеткелдиева ва бошқа ижодий ходимлар тайёрладилар.

Якунловчи концерт қорақалпоқ халқи маданиятининг гуллаб-яшнаганлигини ва мамлакатимиз халқлари ўртасидаги бузилмас дўстликнинг тантана қилганлигини яна бир марта ёрқин намойиш қилди.

Концертда Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг секретарлари О. А. Алимов, М. А. Абдураззоқов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари М. Мирзаахмедов, Ё. С. Насритдинова, П. Сеитов, С. К. Зиёдуллаев, Қорақалпоғистон ССР Министрлар Советининг раиси Н. Жапоқов, Қорақалпоғистон АССР Олий Совети Президиумининг раиси М. Жуманазаров, Ўзбекистон КП қорақалпоқ обкомининг секретари У. Арзимбетов, Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари Р. Ғуломов, Ўзбекистон ССР Маданият министри А. М. Қўчқоров ва бошқа партия, совет раҳбар ходимлари, адабиёт, санъат арбоблари, жамоатчилик вакиллари қатнашдилар.

Қорақалпоғистон санъати ва адабиёти декадасининг якунловчи концерти ғоят катта муваффақият билан ўтди. Ўзбекистон санъат усталари бу ерда ҳозир бўлганларнинг гулдурос қарсаклари остида ўзларининг қорақалпоқ дўстларига гулдасталар тақдим этдилар.

* * *

Иккинчи февралда Ўзбекистон санъат музейида Ўзбекистон рассомлари союзи правлениеси қорақалпоқ рассомларининг декада кунларида бу ерда намойиш қилган асарларининг ҳисобот виставкаси юзасидан жамоат муҳокамаси ўтказди.

Докладчи санъатшунос М. Мюнц ва муҳокама вақтида сўзга чиққан рассомлар шуни таъкидладиларки, Тошкент меҳнаткашлари қорақалпоқ рассомлари ёш коллективининг ижоди билан қизиқиб танишдилар. Қорақалпоқ рассомлари виставкага қорақалпоқ халқининг ижодий меҳнатини кўрсатувчи бир қанча марoқли расмлар тақдим этдилар. (ЎзТАГ).

ТУРКМАН АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИГА БАҒИШЛАНГАН КЕЧА

Яқинда Тошкент театр институтида туркман адабиёти ва санъатига бағишланган кеча бўлиб ўтди.

Кечада институт актёрлик факультетининг II курс студенти Майя Қулмамедова «Туркман совет адабиёти ва санъати» деган темада доклад қилди. Докладдан кейин студентлар ижросида туркман драматурги Ота Қовшудовнинг «Жума» пьесаси кўрсатилди. Пьесадаги асосий ролларни студентлардан А. Қурбонов, Д. Ораев, С. Хўжақулиев, М. Бердилиев, А. Хоммадовлар ижро этиб, кеча қатнашчиларининг ҳурматини қозонишга муваффақ бўлдилар.

Шунингдек, кечада студентлардан Қутлиев, Черкезов, Х. Сеидовлар туркман шоирлари Мулла Непеснинг «Уйғонмади», Махтумқулининг «Туркманистон эртаси», Каминанинг «Қашшоқлик», К. Қурбоннепесовнинг «Хат ташувчи» шеърларини ўқиб бердилар.

Кеча мазмунли ва қизиқарли ўтди.

Ҳ. ҲАМИДОВ.

Чехословакия Республикасининг делегацияси СССРдан жўнаб кетди

БРЕСТ, 1 февраль. (ТАСС). Чехословакия Республикасининг Президент Антонин Запотоцкий бошчилигидаги делегацияси Москвадан ўз юртига кета туриб, Брестда бир оз вақт тўхталгандан кейин соат 14 да Брестдан ватанига жўнаб кетди.

БОШ АССАМБЛЕЯ СЕССИЯСИДА

НЬЮ-ЙОРК, 1 февраль. (ТАСС). Кеча Бош Ассамблея сессиясида комитетлар ишлади.

Иккинчи комитет кам ривожланган мамлакатларнинг иқтисодий ривожланиши билан боғлиқ бўлган масалаларни муҳокама қилди. Учинчи комитет инсон ҳуқуқлари тўғрисидаги конвенция проектларини муҳокама қилишни, тўртинчи комитет — ўзи идора қилинмайдиган территориялардан олинган ахборот масаласини муҳокама қилишни давом эттирди.

ГБСП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

БЕРЛИН, 2 февраль. (ТАСС). АДН агентлиги Германия бирлашган социалистик партияси Марказий комитетининг 30-пленуми тўғрисида қуйидаги ахборотни маълум қилди: 1957 йил 30, 31 январда ва 1 февралда Марказий комитетнинг 30-пленуми бўлиб ўтди. Ўртоқ Э. Хонекер 29-пленумдан буён ўтган вақт ичида сиёсий бюронинг фаолияти тўғрисида ахборот берди.

Ўртоқ В. Ульбрихт ўз докладида ГБСП сиёсатининг асосий масалаларини баён қилди.

Ўртоқ Б. Лейшнер халқ хўжалик планини амалга ошириш бўйича муҳим вазифалар тўғрисида доклад қилди. Учта доклад юзасидан бўлган мунозараларда 23 ўртоқ сўзга чиқди.

Ўртоқ В. Ульбрихтнинг сўнгги сўзидан кейин Марказий комитет Сиёсий бюронинг ахборотини, ўртоқ В. Ульбрихт докладини ва ўртоқ Б. Лейшнер докладини тасдиқлаш тўғрисида бир овоздан қарор қилди. Яқин келажакдаги иқтисодий вазифалар тўғрисидаги резолюция бир овоздан қабул қилинди. Партия контроль комиссияси вазифалари ҳақидаги қарор бир овоздан қабул қилинди. Марказий комитет Сиёсий бюро аъзолигига кандидат ўртоқ А. Нейманни Марказий комитет секретарларидан бири қилиб сайлади.

БОЛГАРИЯ ХАЛҚ МАЖЛИСИНИНГ СЕССИЯСИ

СОФИЯ, 1 февраль. (ТАСС). Бугун Софияда Болгария Халқ Республикаси Халқ Мажлисининг навбатдаги VII сессияси очилди. Сессия қуйидаги масалаларни кўриб чиқади: баъзи министрликларни ва бошқармаларни бирлаштириш ва уларнинг номини ўзгартириш тўғрисида, ҳукумат составида ўзгаришлар тўғрисида, Халқ Мажлиси Президиумига янги аъзолар сайлаш тўғрисида, республиканинг 1957 йилги давлат бюджети тўғрисида ва бошқа масалалар.

Биринчи масала юзасидан Министрлар Советининг раиси Антон Югов таклифлар киритди. У айтдики, мамлакатда халқ ҳокимияти ўрнатилганидан бери ўтган 12 йил ичида жуда кўп ва тажрибали давлат, хўжалик ва партия кадрлари етишди, бу эса маъмурий-бошқарув аппаратини анча арзонлаштириш ва мустаҳкамлаш, баъзи министрликлар ва бошқармаларни бирлаштириш имконини беради.

Халқ Мажлиси транспорт министрлиги билан почта, телеграф ва телефон министрлигини бир министрликка бирлаштиришга қарор қилди. Қурилиш ва бинокорлик материаллари, маданият ва халқ маорифи министрликлари, молия министрлиги ва давлат контроли комиссияси, ташқи ва ички савдо министрликлари ҳамда бир қанча бошқа министрликлар бирлаштирилди.

Сессия ҳукумат составига ўзгартишлар киритди. Министрлар Совети раисининг ўринбосари Райко Дамянов айни бир вақтда савдо министри қилиб, Министрлар Совети раисининг ўринбосари Вилко Червенко маориф ва маданият министри қилиб, Министрлар Совети раисининг ўринбосари Иван Михайлов транспорт ва алоқа министри қилиб, Кирил Лазаров молия ва давлат контроли министри қилиб, Раденко Видинский қурилиш ва бинокорлик материаллари министри қилиб тасдиқландилар. Карло Луканов Министрлар Совети раисининг ўринбосари вазифасидан озод қилинди ва ташқи ишлар министри қилиб қолдирилди. Кимон Георгиев электрлаштириш ва сув хўжалиги министри қилиб тасдиқланди. Станко Тодоров деҳқончилик ва ўрмон министри, Стоян Тончев коммунал хўжалик, ободончилик ва йўллар министри қилиб тасдиқланди.

Живко Живков, Пело Пеловский, Рубен Аврамов, Демир Янев, Данчо Димитров, Димо Дичев ва Цола Драгойчева ҳукумат аъзоси вазифасидан озод қилиндилар.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ МАРШАЛИ Г. К. ЖУКОВНИНГ ҲИНДИСТОНДА БЎЛИШИ

ПУНА, 1 февраль. **(ТАСС махсус мухбири).** Кеча Пуна шаҳрининг аҳолиси Бомбайга жўнаб кетаётган Совет Иттифоқи маршали Г. К. Жуковни кузатиб қолди. Совет халқига ва унинг қуролли кучларига чуқур ҳурмат ва дўстлик ҳисларини изҳор қилмоқ учун шаҳар кўчаларида жуда кўп халқ тўпланди. Пуна аҳолиси маршални қизғин табриклади ва Совет Иттифоқи шарафига шиорлар айтди. Ўз-ўзидан митинг бошланиб кетди. Бу митингда ками 75 минг шаҳарлик қатнашди. Пуна гражданларидан бир группаси гулдурос қарсаклар остида Г. К. Жуковга бош министр Нерунинг портретини совға қилиб топширадилар. Портретнинг тагига — ҳинд ва совет халқларининг самимий ва мустаҳкам дўстлиги белгиси сифатида Пуна шаҳри аҳолисидан, деган сўзлар ёзилган.

Митингда Г. К. Жуков қисқа нутқ сўзлади.

Аэродромда маршал Г. К. Жуковни Марказий ҳарбий округ қўмондони генерал Тхапар, генераллар ва старший офицерлар, миллий мудофаа академиясининг бошлиғи генерал-майор Ҳабибулло, штат ички ишлар министри Садхи ва бошқа расмий кишилар кузатиб қолди.

БОМБАЙ, 1 февраль. **(ТАСС махсус мухбири).** Совет Иттифоқи Мудофаа министри Г. К. Жуков кеча Бомбайга келди. Аэродромда маршални штат маориф министри Ш. Шах ва бошқа расмий кишилар, шунингдек СССРнинг Ҳиндистондаги элчиси М. А. Меньшиков кутиб олдилар.

Кечқурун Бомбай штатининг губернатори Шри Пракас ўз саройида Совет Иттифоқи маршали Г. К. Жуков шарафига зиёфат берди.

Кеча Г. К. Жуков маданият ва санъат жамияти томонидан ўз шарафига ўтказилган қабул маросимида ҳозир бўлди. Жамият раиси Барода маҳаражаси маршални табриклади. Қабул маросимида Бомбай мэри Абдул Қодир ҳам сўзлади.

Маршал Г. К. Жуков жавоб нутқи сўзлади.

БОМБАЙ, 2 февраль. **(ТАСС махсус мухбири)** СССР Мудофаа министри Совет Иттифоқи маршали Г. К. Жуков кеча Бомбай «Ангра» ҳарбий денгиз округининг объектларига борди.

Бомбай ҳарбий денгиз базасида маршал тантанали вазиятда кутиб олинди. Маршал билан бирга бу ерга «Ангра» ҳарбий денгиз округи қўмондони командор Б. С. Соман келди. Давлатлар ва ҳукуматларнинг бошлиқларини, шунингдек олий ҳарбий даражадаги қўмондонларини кутиб олиш вақтида ижро этиладиган марш (генераллар салюти) янграйди. Тантанали парад бошланади. Ҳиндистон ёш миллий флотининг денгизчилари тантанавор қадам ташлаб ўтадилар.

Ҳурматли меҳмонлар дафтарига маршал қуйидаги сўзларни ёзади: «Мен ажойиб равишда тантанали кутиб олганликлари учун мустақил Ҳиндистоннинг ҳарбий денгиз флоти денгизчиларига ташаккур билдираман. Мен Совет Иттифоқи денгизчиларидан Ҳиндистон ҳарбий-денгиз кучларининг бутун шахсий составига дўстона денгизчилар саломини топшираман ва Ҳиндистон флотини тайёрлашда яхши ютуқларга эришишингизни тилайман. Совет Иттифоқи маршали Жуков».

Сўнгра Г. К. Жуков совет ва ҳинд генераллари ҳамда офицерлари билан бирликда базани кўздан кечира бошлади. Маршал ҳарбий денгиз докларини билан танишади. Бу доклар XVII асрдан буён Британия ҳарбий денгиз флотида катта роль ўйнадилар. Ёш ҳинд флотини барпо этиш ишлари жиддий қийинчиликларга дуч келмоқда. Металл ҳамма вақт, ҳам етишмайди. Баъзи чет эл доиралари турли баҳоналар билан Ҳиндистонда кемалар қуришга тўсқинлик қилмоқдалар. Лекин ҳиндлар тўсқинликларга қарамай, мустақилликни ҳимоя қилмоқ учун ўзларининг қуролли кучларини яратишга, ўзларининг ҳарбий денгиз флотини яратишга қатъий қарор бергандирлар.

Маршал доклар бошлиғининг изоҳларини диққат билан тинглайди, муфассал саволлар беради. Докларнинг бошлиғи маршалга докларнинг қувватини кенгайтириш планлари тўғрисида ахборот беради, лекин шу билан бир вақтда жиддий қийинчиликларни ҳам кўрсатиб ўтади. Ҳиндистоннинг беш йиллик планида мамлакатнинг иқтисодий имкониятларига мувофиқ равишда бу соҳада кескин қадам ташлаш кўзда тутилади.

Маршални докларни томоша қилишга таклиф этадилар. У цехлар ва мастерскойларни айланиб чиқади. Докларнинг инженерлари, мастерлари ва ишчилари маршални табриклайдилар. У кемалар қуриш ва корабльлар қуриш ишларининг технология процессини кузатади, муфассал саволлар беради. Докларда бир неча минг ишчи бор, цехлар озода, ишлар уюшқоқлик билан бормоқда. Ҳамма нарсадан кўриниб турибдики, ҳинд ишчилари юксак малакага эгадирлар. Иш куни 8 соат давом этади. Маршал расточник Р. Р. Упадхайя, долбежник Родерикс билан суҳбатлашади. Родерикс докларда 15 йилдан буён ишлаб келмоқда.

Маршалнинг докларни айланиб чиқаётганлиги ҳақидаги хабар тезда барча цехларга ёйилди. Ҳар бир цехга кираверишда ва чиқаверишда маршални юзлаб ишчилар кутиб оладилар. Улар қарсак чаладилар, ҳинд-совет дўстлиги шарафига «Ҳиндлар ва руслар — бирoдарлар», «Булганин ва Хрушчевга салом!», «маршал Жуков зиндабод!» деган шиорларни айтадилар.

Меҳнаткаш Бомбай Совет Иттифоқи маршалини самимий кутиб олди.

МАРШАЛ Г. К. ЖУКОВ БОМБАЙДАН БАНГАЛОРГА ЖЎНАБ КЕТДИ

ДЕҲЛИ, 1 февраль. (ТАСС). Деҳли радиосининг хабар беришича, СССР Мудофаа министри, Совет Иттифоқи Маршали Г. К. Жуков ва унинг ҳамроҳлари бугун махсус поезд билан Бомбайдан Бангалорга жўнаб кетди.

БОШ МИНИСТР ФАГЕРХОЛЬМНИНГ СССРДА БЎЛИШИГА ДОИР

ХЕЛЬСИНКИ, 1 февраль. (ТАСС). Хельсинкида чиқадиган газеталар бугунги сонларида визит билан Москвага борган Финляндия бош министри Фагерхольм СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганинни ва СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси Н. С. Хрушчевни шу йил баҳорда Финляндияга келишга таклиф этди ҳамда совет раҳбарлари бу таклифни қабул қилдилар, деб хабар берадилар.

«Мааканса» газетаси бош мақоласида совет давлат арбобларининг бўлажак визитини шарҳлаб ёзади.

Кейинги йилларда, деб ёзади газета, биз Совет Иттифоқидан келган кўп меҳмонларни ўз мамлакатимизда қабул қилиш имкониятига эга бўлдик. Президент Ворошиловнинг ўтган йил ёздаги визити энг муҳим визитлардан бўлди. Бу визит Финляндия билан Совет Иттифоқи ўртасидаги муносабатларда катта натижаларга эришилганлигини исбот этувчи яққол далил бўлди. Эндиликда бўладиган визит ҳам жуда катта аҳамиятга эга бўладиган воқиа бўлади.

«Мааканса» газетаси Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчевнинг Финляндияга келишга рози бўлганликларига «мамлакатимизга нисбатан ҳурмат кўрсатилиши» деб баҳо бериш керак, деб таъкидлайди.

«Мааканса» газетаси совет раҳбарларининг Финляндияга визит билан келишларини табриклаб, пирравардида бундай деб ёзади: фин халқи «яхши қўшничилик муносабатларини ўз сиёсатида йўл кўрсатувчи юлдуз деб ҳисоблайди».

Редактор ўринбосари
М. ҚОРИЕВ.

ҚОЛХОЗЛАРДА ДАРОМАД ТАҚСИМОТИ

Колхозлар ва колхозчилар даромади кўпаймоқда

Калинин район колхозларида шу кунларда 1956 йил якунларига бағишланган ҳисобот-сайлов йиғилишлари бўлиб ўтаётир. Йиғилишларда колхозчилар ўз правлениеларининг ўтган йилги иш фаолиятини кенг, атрофлича муҳокама қилмоқдалар. Районнинг кўпчилик колхозлари кейинги йилларда ташкилий-хўжалик жиҳатидан анча мустаҳкамланиб, жамоат хўжалигини бундан кейин ривожлантириш учун зарур бўлган иқтисодий асосни бирмунча мустаҳкамлаб олдилар. Шу сабабдан ўтган йил район колхозлари пахтачиликда ҳам, сабзавотчиликда ҳам, чорвачиликда ҳам катта муваффақиятларни қўлга киритдилар. Бу, колхозларда бўлиб ўтаётган йиғилишларда ҳам таъкидланмоқда.

Охунбобоев номли колхоз аъзолари ўзларининг ҳисобот-сайлов йиғилишларида колхоз раиси С. Маликов, тафтиш комиссиясининг раиси Қ. Юсупов ўртоқларнинг правлениенинг ўтган йилги фаолияти ҳақидаги докладларини муҳокама қилдилар. КПСС XX съезди қарорлари ҳамда партия ва ҳукуматимизнинг кўрсатмаларини бажариш учун курашган колхозчилар ўтган йили қишлоқ хўжалик маҳсулотларини анча кўпайтиришга эришдилар. Бригада ва звенолар мустаҳкамланди, илғор агротехника кенг миқёсда қўлланилди, картошка-сабзавот етиштиришдаги асосий ишлар механизациялаштирилди. Натижада 767 гектар ердаги картошка, сабзавот, полиз экинлари ҳосили оширилди. Колхозда планда белгиланган 6180 ўрнига 7238 тонна ҳосил етиштирилиб, ишлаб чиқариш плани 114 процент бажарилди. Айрим бригадаларда янада мўл ҳосил етиштирилди. Масалан, ўртоқ Йўлдош Эшонов бошлиқ бригада аъзолари планни 168 процент, ўртоқ Х. Азимов бошлиқ бригада аъзолари 128 процент бажарган бўлсалар, Усмонов, Жумабоев ўртоқлар бошлиқ бригада аъзолари эса планни ҳатто 220-221 процентга етказиб адо этдилар. Колхозда чорвачилик маҳсулдорлиги ҳам кескин ошди. Жумладан, ҳар бир сигирдан пландаги 1709 килограмм ўрнига 2180 килограммдан сут соғиб олинди.

Экин ҳосилининг, чорвачилик маҳсулдорлигининг ошиши туфайли колхоз даромади кўпайиб, ўтган йилдагига нисбатан анча ортди. Масалан, 1955 йилда колхоз 1 миллион 964 минг сўм даромад қилган эди. Ўтган йили эса даромад 4 миллион 476 минг сўмга етди. Шундай қилиб, колхоз экономикасини мустаҳкамлаш соҳасида жиддий асос вужудга келтирилди. Бу эса хўжаликни бундан кейин ҳам ривожлантириш, колхозчилар моддий-маданий фаровонлигини ошириш учун янада муҳим дастак бўла олади.

Колхозчилар даромади ҳам ўтган йилдагига нисбатан қарийб 2,5 баравар кўпайиб, бу йил уларнинг ҳар бир меҳнат кунига 13 сўмдан пул тақсимланди. Бундан ташқари, колхозчилар ишлаган ҳар бир меҳнат кунларига 8,5 килограммдан кўпроқ сабзавот, 100 граммдан гўшт, 500 граммдан дон олдилар. Жамоат ишлаб чиқаришини ҳурмат қилиб, астойдил меҳнат қилган колхозчилар жуда катта даромад олмоқдалар. Масалан, Тошхўжаев, Қўчқоров, Мирзаев, Тўрахонов ўртоқлар оиласи 15-20 минг сўмдан пул, 2-3 тонналаб картошка, сабзавот, дон ва қўй олаётирлар.

Давлат пахта тайёрлаш планини муваффақиятли бажарган бу районнинг илғор пахтакор колхозлари ҳам ўтган йили пахта ҳосилини оширишда катта ютуқларга эришдилар. Молотов номли колхоз аъзолари ўз йиғилишларида правлениенинг иш фаолиятини муҳокама қилар эканлар, бу ютуқларни бирмабир қайд қилдилар. Колхоз ўтган йили 500 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 35 центнердан ҳосил етиштирди. Б. Дўстов ва Имомалиев ўртоқлар бошчилик қилган бригада аъзолари ўзларига қарашли майдоннинг ҳар гектаридан 38 центнердан ҳосил олдилар. Колхозда етиштирилган пахтанинг энг кўп қисми давлатга юқори сорт билан топширилди.

Ҳосилнинг мўл ва пахтанинг сифатли бўлиши натижасида колхознинг даромади сметадаги 5 миллион 619 минг сўмдан ошиб кетиб, 7 миллион 658 минг сўмга етди. Колхоз экономикасини мустаҳкамлашда ғоят катта аҳамиятга эга бўлган бу ютуқ колхозчилар моддий фаровонлигини оширишда ҳам жиддий роль ўйнади. Масалан, 1955 йилда колхозчиларнинг ҳар бир меҳнат кунига 8 сўмдан пул тақсимланган бўлса, ўтган йили 17 сўм 20 тийиндан пул тақсимланди. Бунинг устига колхозчилар ҳар бир меҳнат куни учун 2,5 килограммдан дон ва 200 граммдан гўшт ҳам олдилар.

Жамоат ишлаб чиқаришида жонкуярлик қилиб, мўл ҳосил етиштиришда ҳалол меҳнат қилган айрим пахтакорлар оиласининг даромади айниқса ўтган йил кўпайди. Масалан, ўртоқ Имомалиев оиласи ўзлари ишлаган 1780 меҳнат куни бадалига 53 минг сўм пул, 5,5 тонна дон ва 6 та қўй олди. А. Хусенова ёлғиз ўзи 670 меҳнат куни ишлаган. Бунинг учун унга 17 минг 800 сўм пул, 2,5 тонна дон, 4 та қўй берилди.

Райондаги Каганович номли, Маленков номли, генерал С. Раҳимов номли сабзавотчилик колхозларида, «Победа Октября» пахтачилик колхозида ҳам колхозчиларнинг йиллик ҳисобот йиғилишлари бўлиб ўтди. Бу колхозлар ҳам ўтган йили меҳнатни тўғри ташкил этиш, ишлаб чиқаришнинг барча резервларидан тўла фойдаланиш, илғор методларни қўлланиш натижасида хўжалик йилини анча яхши кўрсаткичлар билан якунладилар.

Ҳисобот-сайлов йиғилишлари колхозчиларнинг ғоят актив иштироки билан ўтаётир. Музокарага қатнашган колхозчилар ўз правлениеларининг ишидаги ютуқларни қайд қилиш билан бирга, айрим камчиликларни ҳам кўрсатиб ўтмоқдалар. Масалан, Охунбобоев номли колхознинг биринчи бригадасида (табелчи ўртоқ У. Ҳасанов) меҳнатни ҳисобга олишда бир қанча чатоқликлар рўй берган. Ўртоқ Абдураҳмонов бошлиқ бригадада, шунингдек Раҳимов, Тўлаганов ўртоқлар ишлаётган бригадаларда маҳсулот сифатининг бузилишига ўзбошимчалик билан сарф қилиш каби ҳолларга йўл қўйилган. Бошқа колхозларда ҳам ана шундай камчиликлар борлиги аниқланди.

Ҳамма колхозларда ҳам йиллик ҳисобот йиғилишлари 1957 йилда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни янада кўпайтириш учун социалистик мусобақа байроғини юқори кўтариш шиори остида ўтмоқда. Колхозчилар, бригада ва звенолар, шунингдек фермалар 1957 йил учун янги мажбуриятлар оляптилар. Охунбобоев номли колхознинг Азимов ва Эшонов ўртоқлар бошлиқ бригада аъзолари йиллик планни 170 процентга етказиб бажаришга қарор қилдилар. Колхоз чорвадорлари ҳам Москва область, Луховицкий район чорвадорлари билан бошланган социалистик мусобақани авж олдириш учун курашмоқдалар.

Умуман, Калинин район колхозларида бўлиб ўтган ва ўтаётган ҳисобот-сайлов йиғилишлари колхозларнинг ташкилий-хўжалик жиҳатидан анча мустаҳкамланиб, бунинг натижасида колхозларнинг ҳам, колхозчиларнинг ҳам даромадлари тобора ошаётганлигини яққол кўрсатаётир.

Ш. ҚУЗАНБОЕВ.

«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

ТЕАТРЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 3/II да кундуз **Холисхон**, кечқурун **Ҳожи афанди уйланади.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 3/II кундуз **Фарҳод ва Ширин**, кечқурун **Тоҳир ва Зуҳра**, 4/II да **Сурмахон.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — 3 бўлимда янги программа. **Қ. Доротти гастроллари.**

КИНОТЕАТРЛАРДА:

«ЁШ ГВАРДИЯ» — эрталаб соат 10, кундуз 12 ва 2 да **Севги ва бурч**, кундуз соат 4 дан **Америкалик тоға.**

«ИСКРА» — кундуз ва кечқурун **Жаноб 420** (1 ва 2-серия).

«ЎЗБЕКИСТОН» — кундуз **Икки капитан**, кечқурун **Америкалик тоға.**

Навоий кўчаси, Строительний проезд, 65-уйда турувчи **Антонина Ильинична Ивановaнинг** Лоҳутий кўчаси, 18-уйда турувчи Юрий Александрович Медяковдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Марказий район, 3-участка халқ судида кўрилади.

Рус ва ўзбек тилларида чиқадиган

«МАҲАЛЛИЙ МАТБУОТ ХОДИМЛАРИГА ЁРДАМ» НОМЛИ ИККИ ОЙЛИК БЮЛЛЕТЕНГА ОБУНА ҚИЛИШ БОШЛАНДИ

Бюллетень Ўзбекистондаги газета ва журналлар, нашриётлар ва полиграфия корхоналарининг ходимларига мўлжалланган.

Бу янги нашрда матбуот тарихи ва назарияси, нашриётларнинг, республика, область, шаҳар, район газеталарининг, кўп тиражли ва деворий газеталарнинг иш практикаси, журналист кадрларнинг ўқиши, газета ва журналларнинг тематик обзорлари ҳамда фоторепортаж босилади.

Обуна баҳоси — бир йилга 3 сўм. Айрим сони — 50 тийин.

Обуна «Союзпечать» органларида, алоқа конторалари ва бўлимларида қабул қилинади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ. Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. **РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ:** коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 132. Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040. Қишлоқ хўжалик бўлими — 135. Саноат ва транспорт бўлими — 132. Хатлар бўлими — 34048. Маҳаллий ахборот бўлими 135. Секретариат — 34048 Эълонлар бўлими — 28142.

Р 00930. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. № — 1733.